336:1

1 aug. 1940.

Rysk protest. i Washington. Bitr. amerikanske utrikesministern Sumner Welles meddelade vid presskonferens 31/7, att Sovjetunionen protesterat mot att de tre baltiska ländernas tillgodohavanden spärrats i Förenta staterna.
(TT fr DNB)

Trupprörelser inom brittiska imperiet. I London meddelas 31/7: Icke ett enda fartyg har sänkts och icke ett enda människoliv har gått förlorat genom fiendens aktion under de stora truppförflyttningar som sedan krigets början förekommit mellan det brittiska imperiets olika delar. (TT fr Reuter)

Tyska förluster i luftkriget. Brittiska flygdepartementet meddelar 31/7: Under juli 1940 nedskötos minst 240 tyska flygplan av det brittiska flyget och luftvärnet. Härigenom torde minst 600 tyska officerare och soldater ha dödats eller tillfångatagits. I ovannämnda siffror ha endast de flygplan medtagits, vilka man med säkerhet vet ha blivit förstörda. (TT fr London)

Tysk kapare i Sydatlanten. Brittiska amiralitetet meddelar 31/7: "En sjöstrid har ägt rum i Sydatlanten mellan den brittiska hjälpkryssaren 'Alcantara' och ett tyskt kaparfartyg. Det tyska fartyget erhöll så svåra skador, att dess stridsförmåga minskades." (TT fr Reuter)

336:2

1 aug. 1940

<u>Italienskt uttalande om kriget mot Storbritannien.</u>

Den italienske publicisten Gayda skriver 31/7 i Giornale d'Italia: "Det kan icke vara något tal om ett blixtkrig mot Storbritannien. Förutsättningarna för en kamp mot Storbritannien äro helt andra än fallet var under det franska fälttåget. Skillnaden utgöres måhända icke i så hög grad av Englands strategiska läge på öarna, som av landets försvarssystem och av det brittiska imperiet, som från alla delar av världen tar del i moderlandets kamp. Redan av denna anledning måste kriget mot Storbritannien få karaktären av ett ständigt och oavlåtligt utmattningsföretag."
(DN fr Rom)

<u>Ingen USA-bensin till Japan.</u>

I Washington meddelas 31/7: Amerikanska regeringen har förbjudit export av flygbensin till alla länder utom de amerikanska. Företag utanför västra halvklotet, som ägas av amerikaner, skola även i fortsättningen få lov att erhålla detta bränsle. Ehuru det amerikanska förbudet gäller alla nationer utanför det västra halvklotet, blir dess huvudsakliga verkan att stoppa leveranserna till Japan. Den brittiska tillförseln beröres icke, ty Kanada kan fortsätta att köpa flygplansbensin, varigenom det blir möjligt för detta land att till Storbritannien sända alla sina nuvarande förråd.
(TT fr Reuter)

x

337:1

2 aug.1940

<u>Finland skärper mötesbestämmelser.</u> Finska republikens president utfärdade 1/8 en förordning, innehållande särskilda stadganden angående sammankomster och nöjestillställningar. I förordningen heter det bl.a., att tillstånd till sammankomst bör förvägras, om det finnes sannolika skäl att anta,att vid sammankomsten lag eller god sed kommer att kränkas eller att sammankomsten medför fara för rikets säkerhet eller allmän ordning. (TT fr Helsingfors)

<u>Tal av Molotov.</u> Molotov gav i ett tal vid högsta Sovjets sammanträde 1/8 en omfattande överblick över sovjetregeringens utrikespolitik och över Sovjetunionens förhållande till olika europeiska och utomeuropeiska stater. Han erinrade om krigsläget och förklarade bl.a., att det icke blott var bristande förberedelse för kriget som var anledningen till det franska nederlaget, utan att det också spelade stor roll, att de franska regeringskretsarna alltför lättsinnigt avfärdade Sovjetunionens vikt och betydelse. Som det mest anmärkningsvärda i de senaste månadernas utveckling betecknade Molotov Tysklands stora framgångar, vilka dock hittills icke lett fram till det väsentliga målet, nämligen krigets avslutande. Världen står inför nya avgörande händelser, varvid Tyskland och Italien stå tillsammans å ena sidan i den pågående striden,medan Storbritannien samt alltmer avgjort Förenta staterna uppträda på den andra sidan. - Han yttrade vidare: "Sovjet-

337:2

2 aug. 1940

unionens förhållande till Tyskland är fast grundat på den bestående överenskommelsen, och det skall i full utsträckning äga bestånd även i fortsättningen. De mellan Sovjetunionen och Tyskland avslutade fördragen, vilka strikt iakttagits från ömse sidor, ha under de gångna månaderna ådagalagt sin betydelse". Molotov avvisade sarkastiskt de i utländska tidningar citerade rykten som haft till syfte att utså misstroende mellan mellan Sovjetunionen och Tyskland. "Dessa försök bli utan resultat och tas icke på allvar i dessa båda länder. Sovjetunionen låter icke på något vis skrämma sig av de i dessa pressmeddelanden skildrade perspektiven av Tysklands ytterligare tillväxt och nuvarande styrka, vilka betecknats som hotande. Det vänskapliga grannskapsförhållandet mellan Sovjetunionen och Tyskland skall i stället i full utsträckning bevaras. Vad angår Sovjetunionens relationer med Italien kan dessas förbättring under de senaste månaderna eftertryckligt fastslås. I såväl Sovjetunionens som Italiens utrikespolitik finnas möjligheter för ömsesidig förståelse och för gynnsam utveckling av det ömsesidiga förhållandet. Beträffande förhållandet till England ha inga väsentliga ändringar inträtt på senaste tiden. Efter de kända fientliga handlingar som England begick mot Sovjetunionens intressen har man icke heller kunnat vänta någon positiv utveckling i förhållandetmellan de båda länderna. Kanske kan emellertid utnämningen av den nye engelske ambassadören Cripps i framtiden medföra en

viss förbättring av detta förhållande." - Molotov behandlade i fortsättningen utvecklingen vid Sovjetunionens sydgräns och förklarade, att sedan den mångåriga konflikten mellan Sovjetunionen och Rumänien nu avgjorts på fredligt sätt, de sovjetryska relationerna med Rumänien numera kunna utvecklas fullt normalt. Rörande den senaste utvecklingen i de tre baltiska staterna förklarade han bl.a.: På grund av att de härskande kretsarna i de baltiska staterna kränkt biståndspakten med Sovjetunionen krävde Sovjetunionen, att nya regeringar skulle bildas i de baltiska staterna, och lät sovjetryska trupper marschera in i dem. Som resultat härav anordnades därpå fria val till Estlands, Lettlands och Litauens parlament, vilka uttalade sig för de tre baltiska staternas anslutning till Sovjetunionen. Största delen av samtliga nyförvärvade områden ha förut tillhört det ryska riket men berövats Sovjetunionen genom den europeiska imperialismens våldsåtgärder. Detta har nu gottgjorts. Sovjetunionens regering kan numera höja sin mäktiga stämma i 193 milj. invånares namn. I ekonomiskt hänseende är det av största vikt, att Sovjetunionen från och med nu förfogar över en rad isfria hamnar vid Östersjön." - Molotov fortsatte:

337:4

2 aug. 1940

"Vad angår Sovjetunionens relationer med Finland kan framhållas, att det för 4 månader sedan avslutade fredsfördraget i allmänhet genomförts på tillfredsställande sätt. Genom den ekonomiska överenskommelse som nyligen slutits mellan sovjetregeringen och finska regeringen öppna sig gynnsamma perspektiv även på det handelspolitiska området. Finska regeringen har också för någon tid sedan antagit sovjetregeringens förslag att demilitarisera Ålandsöarna samt att godkänna upprättandet av ett sovjetryskt konsulat på Åland. Den vidare utvecklingen av det rysk-finska förhållandet beror i väsentlig grad på Finland självt. Om det i Finland finns vissa element som motarbeta normaliseringen av de rysk-finska relationerna, kan emellertid detta förhållande lida skada. Sovjetunionens relationer med de skandinaviska staterna Norge och Sverige stå i tecknet av det nya läge, som uppstått genom kriget. I fråga om Norge kan tills vidare intet bestämt sägas, men rörande Sverige äro de ekonomiska förbindelserna f.n. aktuella såväl för Sovjetunionen som för detta land självt." I detta sammanhang uttalade Molotov förhoppningen, att de f.n. pågående rysk-svenska ekonomiska förhandlingarna snart skola leda till positivt resultat i båda parters intresse. - Vid behandlingen av Sovjetunionens förhållande till Balkanstaterna omnämnde Molotov återupprättandet av de diplomatiska förbindelserna med Jugoslavien, en åtgärd som skedde på jugoslaviska regeringens initiativ. "Det finns hopp om en ytterligare för-

2 aug. 1940

bättring av relationerna och en småningom skeende utvidgning av de ekonomiska förbindelserna. Sovjets förhållande till Bulgarien är normalt. Mellan de båda staterna finnas inga motsättningar, som kunde stå i vägen för en ytterligare förbättring av de rysk-bulgariska relationerna". - I fortsättningen uppehöll sig Molotov vid förhållandet mellan Sovjetunionen och Turkiet. Han yttrade bl.a., att de sovjetrysk-turkiska förbindelserna på senaste tiden icke undergått någon "väsentlig ändring", ehuru de i den senaste tyska vita boken offentliggjorda dokumenten kastat ett otrevligt ljus på några politiska personligheter i Turkiet. "Redan i april 1940 fäste sovjetregeringen den turkiska regeringens uppmärksamhet på följande otillåtliga faktum: Flera utländska flygplan, som kommo från turkiskt område hade överflugit den sovjetryska gränsen i Batumområdet. Den turkiska regeringen bestred först denna händelse men lovade sedan vid flera tillfällen att vidta åtgärder mot ett upprepande av sådana intermezzon. Idag har man genom den tyska dokumentpubliceringen fått klart besked om hur det förhållit sig med dessa inflygningar". På tal om Sovjetunionens förhållande till Iran förklarade Molotov, att man även här kunde hänvisa till ett otillåtligt intermezzo, nämligen att Ba-

337:6

2 aug. 1940

kuområdet i april överflugits av utländska flygplan, som kommo från iranskt område. "Den iranska regeringen har bestridit detta, men dokumenten i den tyska vita boken komma att klara upp även denna angelägenhet. Om sådana händelser upprepas, kan detta leda till en oangenäm förveckling av Sovjetunionens förbindelser till dess granne i sydöst. I varje fall har sovjetregeringen därav dragit den lärdomen att den i framtiden måste öka sin vaksamhet även vid sydgränserna". - Molotov fortsatte: "Vad förbindelserna till Japan angår är att säga att det sovjetrysk-japanska förhållandet på senaste tiden något normaliserats. Det är i båda parters intresse att undanröja en rad hinder som stå i vägen för fortsatt förbättring. Den nya japanska regeringens program innehåller emellertid fortfarande många oklarheter just beträffande de rysk-japanska förbindelserna. Om Sovjetunionens förhållande till Förenta staterna är intet gott att säga. I Moskva är det väl bekant, att vissa kretsar i Förenta staterna sett Sovjetunionens framgångar under de senaste månaderna med oblida ögon. Sovjetunionen skall emellertid slutföra sina uppgifter även utan dessa missbelåtna amerikanska herrars hjälp. Sovjetregeringen protesterar emellertid energiskt mot att Förenta staternas regering liksom England beslagtagit de baltiska staternas tillgodohavanden i sitt land." Molotov förklarade

337:7

2 aug. 1940

slutligen, att världslägets hela utveckling för med sig en fara för ytterligare spridning av kriget. "Sovjetunionen måste därför visa skärpt vaksamhet och ägna sig åt att befästa sina inre och yttre positioner." Högsta sovjet antog en resolution som uttrycker oförbehållsamt gillande av sovjetregeringens utrikespolitik.

Enligt United Press' korrespondent yttrade Molotov om förhållandet till Finland: "Förhållandet mellan Sovjet och Finland under kommande tider beror uteslutande på Finlands hållning. Man måste uttala en varning mot vissa kretsar i Finland, vilka fortfarande icke upphöra med sina angrepp mot dem som gå in för ett verkligt vänskapligt förhållande mellan Sovjetunionen och Finland. En sådan hållning kan menligt inverka på de framtida relationerna." (UP fr Moskva)

Från Haag meddelas:

Holländska krigsförluster.

Från vederbörligt håll publicerades 1/8 de definitiva förlustsiffrorna för den holländska armén i maj 1940. Enligt dessa ha 2.890 holländska soldater stupat och 6.889 sårats, varjämte 29 saknas.

(TT fr Haag)

337:8

2 aug. 1940

Brittisk jagare sänkt.

Brittiska amiralitetet meddelar 1/8,att jagaren "Delight" skadats vid ett fientligt flyganfall och gått under. (TT fr Reuter)

Japanerna frige häktade engelsmän.

I London meddelas,att 6 av de i Japan häktade engelsmännen frigåvos 1/8. (DN fr London)

Japansk deklaration.

Den japanska regeringen har 1/8 utfärdat en deklaration, vari den inledningsvis uttalar, att världen står vid en historisk vändpunkt och att bildandet av nya former för styrelse, näringsliv och kultur förestår. Det heter vidare bl.a., (i sammandrag): "Även Japan står nu inför en uppgift av hittills okända mått. En fundamental förnyelse måste med det snaraste företas, och man måste eftersträva en förbättring av statsstrukturen i försvarets intresse. I överensstämmelse härmed ha följande grundsatser för statens politik uppställts: 1) Principiellt skall i enlighet med den japanska världsåskådningen en tryggad världsfred eftersträvas samt en ny ordning etableras i Stor-Asien på grundval av solidaritet mellan Japan, Mandsjukuo och Kina. I detta syfte skall nationens hela styrka mobiliseras

337:9

2 aug. 1940

2) Vad försvaret och utrikespolitiken beträffar består huvuduppgiften i att upprusta för att uppnå de nämnda målen. Härvid har man att ta hänsyn till den nya utvecklingen i och utanför Japan. Japans utrikespolitik, som utgår från nyordningen i Fjärran Östern, är i främsta rummet inställd på att bilägga den kinesiska konflikten och befrämja nationens välstånd, varvid man måste ta hänsyn till det internationella lägets drastiska förändringar samt tillgripa konstruktiva åtgärder. - 3) För att förnya den inre statsstrukturen erfordras en fullständig förnyelse av hela förvaltningen. Härför krävas en förnyelse av undervisningen, varjämte alla själviska materiella strävanden skola avlägsnas. En kraftfull ny politisk struktur och en centralt ledd kontroll över alla regeringsangelägenheter förutsätter samarbete mellan regering och folk, parlamentets förnyande såsom organ för stöd åt tronen samt slutligen en reform av hela tjänstemannaapparaten." - Till slut uppställas en rad riktlinjer för en "nationell krigsekonomi", vars kärna är att söka i en autonom utveckling av Japans, Mansjukuos och Kinas näringsliv under Japans ledning. Bl.a. planeras upprättandet av en gemensam ekonomisk zon, i vilken Japan, Mansjukuo och Kina skola bilda en ekonomisk enhet. Vidare skall en planerad ekonomi uppbyggas

337:10

2 aug. 1940

med statlig kontroll över produktionen, distributionen och förbrukningen av viktiga artiklar för det dagliga behovet samt ökad bankkontroll. Utrikeshandelspolitiken skall anpassas efter det nya världsläget. De olika industrigrenarna, trafikväsendet och jordbruket skola främjas, och folkets livsföring skall anpassas efter den nuvarande krisen. (TT fr DNB)

Utländska agenter i Panama.

Amerikanske krigsministern Stimson meddelade 1/8, att 81 utländska agenter arresterats i Panamakanalzonen för att deporteras. (TT fr Reuter)

Europeiska krediter i USA.

Från Washington meddelas 1/8: Chefen för Förenta staternas kreditnämnd har förklarat, att de krediter, som beviljas vissa europeiska stater, på grund av situationen i Europa måste dras in. Danmarks tillgodohavanden uppgår till 10 milj. dollar, Sveriges till 11 milj. dollar, Norges till 9 milj. och Finlands till 5 milj. dollar. Danmark och Norge ha uppmanats ej vidare använda sig av de krediter som beviljats i Exportbanken. Sveriges och Finlands krediter få däremot fortfarande stå öppna.

(UP fr Washington)

x

338: 1

3 aug. 1940

Svenskt trontal. En urtima svensk riksdag öppnades 2/8 av konungen. I trontalet yttrade han bl.a.: "Min utrikespolitik är oförändrad. Min fasta vilja är att upprätthålla vänskapliga förbindelser åt alla håll. Oförtröttat strävar jag att hålla mitt land utanför kriget med bevarad frihet och självständighet. Mitt folks enighet och beslutsamhet inger mig den bästa förtröstan om framgång i denna strävan." (DN)

Svensk tilläggsstat. Svenska regeringen har 2/8 till urtima riksdagen avlämnat en proposition rörande utgifterna på "tilläggsstat I" som slutar i fråga om driftbudgeten på 45.672.100 kr., varav 41.260.000 kr till försvaret och beträffande kapitalbudgeten på 63.974.500 kr. Av anslaget till försvaret avses 41.000.000 kr till befästningsanläggningar. (DN)

Översikt om tyska luftvärnet. I Berlin meddelas 2/8, att det tyska luftvärnsartilleriet under krigets första 11 månader kunnat notera stora framgångar. Detta gäller även markstriderna, under vilka bl.a. 402 pansarvagnar förintats, 10 fartyg sänkts och 10 andra svårt skadats av beskjutning från luftvärnsartilleri. Sedan krigets början ha 1.230 flygplan skjutits ned av luftvärnet. 1.071 av dem fälldes endast under tiden 10/5-24/6 i Holland, Belgien och Frankrike. (TT fr DNB)

338:2

3 aug. 1940

<u>de Gaulle dömd till döden.</u>

Från Clermont-Ferrand meddelas 2/8: Franske generalen de Gaulle har av militärdomstolen i Clermont-Ferrand dömts till döden in contumaciam samt förklarats förlustig sin militära grad och fått sin egendom beslagtagen. Generalen har anklagats för förräderi, anslag mot statens säkerhet och för att ha deserterat till utlandet under krigstid.

(UP fr Clermont-Ferrand)

<u>Fransk statsdomstol i Riom.</u>

Från Vichy meddelas: Den nybildade franska statsdomstolen skall från 8/8 sammanträda i Riom under ordförandeskap av kassationsdomstolens president. Statsdomstolen skall döma alla dem som begått handlingar vilka bidragit till övergången från freds- till krigstillstånd under tiden före 4/9 1939 eller handlingar vilka skärpt följderna av det härigenom uppkomna läget.

(TT fr DNB)

<u>Beaverbrook medlem av krigskabinettet.</u>

Officiellt meddelas 3/8 i London, att premiärministern anmodat lord Beaverbrook att bli medlem av krigskabinettet. Han skall tills vidare fortsätta att vara minister för flygplanstillverkningen. Krigskabinettet består nu av 6 medlemmar, vilka äro: Churchill, Chamberlain, Attlee, Halifax och Greenwood.

(TT fr Reuter)

338:3

3 aug. 1940.

<u>Översikt av den brittiska flygverksamheten.</u>

Av en brittisk redogörelse 2/8 för de brittiska flyganfallen mot militära mål i Tyskland sedan krigets början framgår, att över 100 tyska städer med militära mål ha bombarderats. Anfallen ha företagits mot områden på hundratals kvadratkilometer, där man vet, att tyskarnas rustningsindustri arbetar för att fylla landets väldiga behov av krigsmateriel. Mycket stora skador ha anställts på olika platser i Ruhr, såsom Duisburg, Düsseldorf, Essen och Wesek. Tusentals ton bomber ha fällts mot Bremen med dess viktiga anläggningar, som skeppsvarv, flygplansfabriker etc. I Hamburg ha oljeraffinaderier, rustningsfabriker och dockor svårt skadats. Ett stort elektricitetsverk i Leipzig har utsatts för upprepade anfall, och brittiska plan ha slutligen gång på gång anfallit flottbasen i Kiel. (TT fr Reuter)

<u>Brittisk ubåt sänkt.</u>

Italienska krigsmaktens överkommando meddelar 2/8, att en jagare 2/8 sänkt den brittiska ubåten "Oswald". (TT fr DNB)

<u>Italiensk truppkoncentration i Libyen.</u>

I London uppgives 2/8, att stora italienska truppstyrkor koncentrerats vid Libyens nordostgräns, utrustade med artilleri och pansarvärnskanoner. (TT fr Reuter)

338:4

3 aug. 1940.

Rysk kanal färdig. I Moskva meddelas 2/8, att den 202 km långa Dnjepr-Bug-kanalen blivit färdig. Den förbinder Östersjön och Svarta havet och anses få stor betydelse även för de rysk-tyska varutransporterna. (TT fr DNB)

Bessarabien och Nordbukovina införlivade i Sovjetunionen. Vid högsta sovjets sammanträde 2/8 antogs följande resolution: "1) Bessarabien förenas med Moldaurepubliken, vilken förklaras för en förbundsrepublik i Sovjetunionen. I Moldaurepubliken skola val äga rum till Sovjetunionens högsta sovjet. 2) Nordbukovina samt bessarabiska distrikten Chotin, Akkerman och Ismail skola anslutas till den ukrainska förbundsrepubliken. I Nordbukovina och de nämnda bessarabiska distrikten skola val till Sovjetunionens högsta sovjet äga rum." (TT fr DNB)

Ryska beskyllningar mot Finland. Flera Moskvatidningar publicera 2/8 under stora rubriker meddelanden från Helsingfors, enligt vilka i Tammerfors och andra finska städer "sammanstötningar ägt rum mellan polis och finska arbetare, vilka demonstrerade för ett vänskapligt förhållande mellan Finland och Sovjetunionen". Det heter, att "polisen under dessa demonstrationer gick löst på kvinnor och åldringar". I samband med dessa uppgifter påminner man om utrikeskommissarie Molotovs varning till "vissa finska kretsar" mot försök att störa de framtida relationerna mellan Finland och Sovjetunionen. (UP fr Moskva)

x

339:1

4 aug. 1940

<u>Storbritannien och invasionshotet.</u> Officiellt meddelades 3/8 i London: "Premiärministern önskar tillkännage, att möjligheten av ett invasionsförsök ingalunda försvunnit. Det förhållandet att tyskarna för närvarande sprida rykten om att de icke avse invasion bör mottas med en dubbel portion misstro, liksom alla deras ord. Vår känsla av växande styrka och det faktum att vi äro redo får icke leda till att vi lättsinnigt släppa efter på vaksamheten eller den moraliska beredskapen." (TT fr Reuter)

<u>Japaner anhållna i London.</u> Från London meddelas 3/8: Tre japaner i framskjuten ställning ha arresterats i London, däribland direktören för Mitsubishikoncernen och en representant för Mitsuikoncernen. Japanska ambassadén har protesterat mot åtgärden. (TT fr London)

<u>Opposition i Rumänien.</u> I Bukarest meddelas 3/8: Järngardesorganisationen har i hemlighet spritt 10.000 flygblad, i vilka rumänerna uppmanas att icke gå med på några landavträdelser. Upprop med liknande innehåll ha samtidigt publicerats av det förra bondepartiets ledare Maniu. Dessa upprop äro även undertecknade av de kända politikerna Bratianu, Lupu och Mihalache samt metropoliten i Transsylvanien. (TT fr Reuter)

339:2

4 aug. 1940

<u>Litauen införlivas med Sovjetunionen.</u>

Högsta sovjet sammanträdde 3/8 för att behandla Litauens anslutning till Sovjetunionen. Man antog därpå följande resolution: "1) Det litauiska parlamentets begäran accepteras och den litauiska republiken upptas som likaberättigad sovjetrepublik i Sovjetunionen. - 2) Några distrikt av den vitryska republiken med övervägande litauisk befolkning skola införlivas med den litauiska sovjetrepubliken. - 3) Mellan den vitryska republiken och den litauiska republiken skall en ny administrativ gräns fastställas. - 4) I den litauiska sovjetrepubliken skola val äga rum till Sovjetunionens högsta sovjet. - 5) Högsta sovjets presidium bestämmer dag för valen i den litauiska sovjetrepubliken."

(TT fr DNB)

<u>Befästningar vid Berings sund.</u>

Från Washington meddelas 3/8: Sovjetunionen tillkännagav 20/7 att Diomedesön i Berings sund skulle befästas. Amerikanska marinministeriet har nu offentliggjort, att man låtit igångsätta arbeten för ett sammanlagt belopp av 4,3 milj. dollar för utbyggande av amerikanska marinflygbaser på de båda öarna Kodiak och Unalaska utanför Alaska.

(TT fr DNB)

<u>Japansk protest i Washington.</u>

Från Washington meddelas 3/8: Den japanska regeringen har framfört en formell protest mot det av den amerikanska regeringen införda förbudet mot export av flygbensin. (TT fr Reuter)

x

340:1

5 aug. 1940

<u>Ny järnväg i Karelen.</u>

I Moskva meddelas 4/8: Den 130 km långa järnvägslinjen Petrosavodsk-Suojärvi har i dagarna blivit färdig. Därmed har Sovjetkarelens huvudstad Petrosavodsk fått förbindelse med de till Sovjetunionen avträdda finska områdena och främst med Viborg. (TT fr DNB)

<u>Frankrikes nya ekonomiska politik.</u>

Från Vichy meddelas 4/8: Franska arbetsministern Belin har i ett uttalande om riktlinjerna för den nya ekonomiska politiken förklarat, att regeringen icke vill undertrycka det privata initiativet och icke förstatliga näringslivet, utan önskar upprätta korporativa organisationer, som ge den allmänna ekonomiska orienteringen och i förväg fastställa arbets- och produktionsvillkoren. (TT fr DNB)

<u>Intermezzon mellan engelsmän och fransmän.</u>

I en kommuniké, som offentliggjorts i Vichy 4/8 häntydes på intermezzon, vilka inträffat mellan engelsmän och fransmän i Kamerun och på Madagaskar. Beväpnade patruller från en brittisk kryssare sägas ha landstigit i staden Duala i Kamerun och tågat genom gatorna men dragit sig tillbaka efter ingripande av chefen för den franska Atlantflottan. (TT fr DNB)

340:2

5 aug. 1940

Förhandlingar Rumänien-Bulgarien.	Från Sofia meddelas 4/8: Preliminära överläggningar angående Dobrudsjafrågans lösning ha börjat i Sofia mellan rumänske ambassadören i Belgrad samt bulgariske konseljpresidenten och utrikesministern. Överläggningarna ha försiggått i en anda av ömsesidig förståelse. (TT fr Stefani)
Konflikten Japan-Storbritannien.	Från Tokyo meddelas 4/8, att en stor del av den japanska pressen kräver, att Japan skall bryta med Storbritannien. (UP fr Tokyo)

x

341:1

6 aug. 1940

Lettland införlivas med Sovjetunionen.

5/8 biföll högsta sovjet Lettlands ansökan om att bli upptaget i Sovjetunionen. (TT fr DNB)

Tysk ambassadör i Frankrike.

Paris radio meddelar 5/8, att Hitler till tysk ambassadör i Frankrike utnämnt Abetz, tyska utrikesdepartementets hittillsvarande delegat hos tyske militärguvernören i Frankrike. (TT fr Havas)

Spaniens statsskuld.

I Madrid har 5/8 offentliggjorts en officiell översikt över Spaniens statsfinansiella läge. Därav framgår, att Spaniens skuld till Italien såsom resultat av inbördeskriget konsoliderats i 5 miljarder lire enligt en överenskommelse av 8/5 1940. Överenskommelsen innehåller ingen guldklausul. Skulden skall återbetalas på 25 år fr.o.m. 31/12 1942. I översikten förklaras vidare, att de tyska leveranserna under inbördeskriget i stor utsträckning betalades med export av spanska varor, att den återstående skulden till Tyskland är föremål för förhandlingar i syfte att fastställa beloppet och betalningssättet samt att den spanska skulden till Tyskland är betydligt mindre än skulden till Italien. Sedan början av inbördeskriget till slutet av år 1939 har den spanska budgetbristen uppgått till 10.880 milj. pesetas. Spa-

341:2

6 aug. 1940

niens utrikesskuld beräknas till 1.250 milj. guldpesetas. Slutligen framgår av översikten, att Spanien under inbördeskriget, förutom den materiella hjälpen, av Tyskland och Italien erhöll lån på 175.000 pund och 1.200.000 dollar. (TT fr Reuter)

Sociala reformer diskuteras i England.

Londontidningen Times skriver i en ledare 5/8: "Hittills har det misstaget begåtts i England, att man trott det vara tillräckligt att organisera och stimulera produktionen, medan konsumenten alltför länge varit ekonomernas och politikernas styvbarn. Vad som framför allt tarvas, då freden återställts, är en konsumtionsplanering. Samhällets alla resurser måste sättas in för att säkerställa för alla medborgare en vetenskapligt godkänd standard beträffande livsmedel liksom även anständiga standardbostäder, kläder och andra livsförnödenheter." (Sv.D. fr London)

Arbetslösheten i Storbritannien.

Från London meddelas 5/8: Antalet inregistrerade arbetslösa i Storbritannien har under tiden 17/6 - 15/7 1940 ökats från 766.835 till 827.266. Den största ökningen kommer på kolgruvorna på grund av förlusten av kolexportmarknader. (TT fr Reuter)

341:3

6 aug. 1940

Konflikten Japan-Storbritannien.

I Tokyo meddelas officiellt: "Sedan underrättelser ingått att engelsmännen företagit flera nya häktningar av japaner - bl.a. en affärsman i Hongkong och 3 affärsmän i Rangoon - hölls 5/8 ett sammanträde med japanska krigs-, marin- och utrikesministrarna. Härvid enades man om följande: 1) Häktningen av de för spioneri misstänkta britterna är en rent inre japansk angelägenhet, medan Storbritanniens handlingssätt utgör en lömsk åtgärd med politiskt inslag. 2) Japan skall trots detta undvika vedergällningsåtgärder. 3) Japan skall med uppmärksamhet iakttaga, hur långt Storbritannien kommer att driva sina vedergällningsåtgärder. 4) Japan skall vidtaga effektiva motåtgärder, ifall Storbritannien fortsätter med sin aktion. Utrikesministern skall med det snaraste av den brittiske ambassadören Craigie begära en uttömmande förklaring och samtidigt framföra en mycket skarp protest i London."

(DN fr Tokyo)

Från London meddelas 5/8, att en av de arresterade japanerna frigivits.

(DN fr London)

341:4

6 aug. 1940

USA:s stöd åt Storbritannien.

Befälhavaren för den amerikanska expeditionskåren till Europa under världskriget general Pershing höll ett tal i radio 4/8, vari han yrkade på att Förenta staterna till Storbritanniens disposition skulle ställa minst 50 jagare, som uppnått åldersgränsen, för att därmed fullgöra sin anpart i försvaret av demokratien och medverka till att Förenta staternas säkerhet tryggas. Bitr. amerikanske utrikesministern Summer Welles förklarade 5/8 att han ansåg Pershings förslag värt allvarlig prövning.

(TT fr Reuter)

Sabotage i USA.

Chefen för Federal Bureau of Investigation i amerikanska justitiedepartementet, Edgar Hoover, förklarade 5/8 i ett tal, att hans byrå upptäckt sabotagehandlingar mot det amerikanska försvarsprogrammet. Sabotaget har bl.a. riktat sig mot flygplansmotorer och krigsfartygens motorer.

(TT fr Reuter)

Paraguays nya författning.

Från Asunción meddelas 5/8: Vid folkomröstningen om Paraguays nya författning ha omkring 85% av alla valberättigade uttalat sig för densamma.

(TT fr DNB)

x

342:1

7 aug. 1940

Kulturutbyte Finland-Sovjet.

Finska regeringen tillsatte 6/8 en kommitté, som har till uppgift att arbeta för främjande av de kulturella förbindelserna med Sovjetunionen. Till ordförande i kommittén har utsetts professorn i arkeologi d:r Albert Hämäläinen. (BN fr Helsingfors)

Estland införlivat med Sovjetunionen.

Högsta sovjet fattade 6/8 beslut om Estlands anslutning till Sovjetunionen. Resolutionsförslaget om Estlands upptagande i unionen framlades av presidenten i den karelsk-finska förbundsrepublikens högsta sovjet Kuusinen. (TT fr DNB)

Rumänsk utvandring till Bessarabien.

Enligt en kommunikê från rumänska inrikesministeriet 6/8 ha omkring 112.000 personer lämnat Rumänien för att slå sig ned i Bessarabien. (TT fr Reuter)

Tysk översikt av fartygsförluster.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 6/8: "Under tiden 9-31 juli har i fientligt och för fienden nyttigt tonnage sänkts: av ubåtar 344.174 ton, av andra krigsfartyg 98.500 ton. I dessa siffror ingår icke det av minor sänkta tonnaget, vilket på senaste tiden ökats men hittills förtegats av fienden. Av flyget har sänkts 21.600 ton krigsfartyg och 215.000 ton

342:2

7 aug. 1940

handelsfartyg. Skadade blevo krigsfartyg på 32.000 ton och handelsfartyg på 328.000 ton. Fiendens sammanlagda förluster i tonnage under tiden 9-31 juli, oberäknat av minor sänkta och skadade fartyg, utgöra alltså 679.324 bruttoton. Fienden har därmed sedan krigets början i eget eller för honom nyttigt tonnage förlorat: genom tyska flottans krigshandlingar 3.725.547 bruttoton, genom flyget 1.261.313 bruttoton, sammanlagt 4.986.860 bruttoton. Dessutom har flyget sedan krigsutbrottet skadat handelsfartyg på sammanlagt c:a 1,5 milj. bruttoton." (TT fr DNB)

<u>Opposition i Prag.</u>

Officiellt meddelas 6/8 i Prag, att ledaren för "kretsen Stor-Prag" av den tjeckiska nationella gemenskapen, dr Nestaval, arresterats, emedan hans Pragorganisation använts för riksfientliga strävanden. (TT fr DNB)

<u>Kommunistpartier förbjudas i Schweiz.</u>

Schweiziska förbundsrådet beslöt 6/8 förbjuda det kommunistiska partiet samt alla trotskistiska och anarkistiska organisationer i landet. (UP fr Zürich)

3.2:3

7 aug. 1940.

Kriget i Nordafrika. I en officiell brittisk förklaring i Kairo 6/8 lämnas en skildring av de brittiska truppernas strider i den egyptiska västöknen mot kraftigt överlägsna italienska styrkor. Det heter där, att en liten rörlig brittisk avdelning bestående av några pansarvagnar, kanoner och några infanterikompanier under operationernas första fas fullständigt dominerade trakten vid Libyens östgräns, trots att italienarna voro numerärt betydligt starkare. Sedan krigsförklaringen ha italienarna enbart på denna front förlorat 808 man i fångar, däribland en general, samt ett icke fastställt antal dödade och sårade som torde uppgå till flera hundra. Dessutom ha de förlorat 16 kanoner, 15 stridsvagnar och 65 andra vagnar samt krigsmateriel av olika slag. Under den andra fasen samlade italienarna en stor styrka vid Menastir i Bardiaområdet och noterade en del framgångar. De ledo emellertid även härvid stora förluster i män och material.

(TT fr Reuter)

Italiensk invasion i Brittiska Somaliland. Officiellt meddelas i Kairo: Italienarna började 4/8 en invasion i Brittiska Somaliland.

(TT fr Reuter)

342:4

7 aug. 1940.

Oro i Nya Kaledonien.

Officiellt meddelas 6/8 i Vichy: "Franska regeringen har erfarit, att generalrådet och delar av befolkningen i Nya Kaledonien bedriva agitation till förmån för de Gaulles parti trots de lokala myndigheternas bemödanden. Då regeringen är övertygad om att denna agitation och dylika strävanden endast kunna förklaras genom brist på informationer eller genom förekomsten av tendentiösa sådana, har koloniminister Lemery i statschefens och regeringens namn riktat en appell till Nya Kaledoniens befolkning. Appellen har till uppgift att upplysa den allmänna opinionen och återställa ordning och enhet i denna del av det franska kolonialriket."

(TT fr Havas)

Enhetspartisystemet genomfört i Japan.

Det sista ännu existerande och hittills största partiet i japanska parlamentet, "Minseito", har 6/8 beslutat upplösa sig och ställa sig till förfogande för Konoyes enhetsrörelse. (TT fr DNB)

x

343:1

8 aug. 1940

Tyska utnämningar. Enligt 2 förordningar av rikskansler Hitler 7/8 skall i Elsass och Lothringen samt i Luxemburg hela förvaltningen på det civila området i framtiden icke längre ledas av militära myndigheter utan av chefer för civilförvaltningen, vilka lyda omedelbart under rikskanslern. Utövandet av den militära överhöghetsrätten tillkommer även i fortsättningen de militära myndigheterna. Till chef för civilförvaltningen i Lothringen har Hitler utsett riksståthållaren och distriktsledaren Josef Bürckel, i Elsass riksståthållaren och distriktsledaren Robert Wagner och i Luxemburg distriktsledaren Gustav Simon. Till Bürckels efterträdare såsom riksståthållare och distriktsledare i Wien har rikskanslern utnämnt riksledaren Baldur von Schirach. von Schirach kvarstår i sin befattning som riksledare för ungdomens uppfostran i det nationalsocialistiska tyska arbetarpartiet och har blivit inspektör för all Hitlerjugend. Till riksungdomsledare i det nationalsocialistiska tyska arbetarpartiet och till ungdomsledare i det tyska riket har utnämnts Obergebietsführer Arthur Axmann. (TT fr DNB)

343:2

8 aug. 1940

<u>Storbritannien och de Gaulle.</u>

7/8 offentliggjordes i London ett memorandum, innehållande texten till överenskommelsen mellan brittiska regeringen och general de Gaulle samt en skriftväxling mellan premiärminister Churchill och generalen. Överenskommelsen, som är daterad 1/7 1940, förklarar, att den franska frivilligkåren i möjligaste mån skall bevara sin karaktär av fransk armé, särskilt vad angår disciplin, språk och befordringar. Den brittiska regeringen skall snarast möjligt skaffa den franska armén utrustning. Vad den franska flottan beträffar skola så många krigsfartyg som möjligt ha franskt befäl och fransk besättning. Andra fartyg skola stå under direkt brittisk kontroll och åter andra under den allierade flottans ledning. Enligt överenskommelsen går general de Gaulle med på det brittiska överkommandots allmänna ledning, men avtalet innehåller en klausul som stadgar, att man aldrig skall begära av de franska styrkorna att ingripa mot Frankrike. Brittiska regeringen samtycker till att bevilja särskilda lättnader åt de frivilliga för förvärv av brittisk nationalitet. - Churchill har till de Gaulle avlåtit följande förklaring: "Den brittiska regeringen är besluten att sörja för att Frankrikes självständighet och storhet helt återupprättas, då segern hemförts av de allierades vapen". De Gaulle har å sin sida i en skrivelse till Churchill förklarat: "För min del bekräftar jag, att de franska styrkorna äro avsedda att ta del i operationerna mot de gemensamma fienderna (Tyskland, Italien eller varje annan fientlig utländsk makt) samt att försvara det franska territoriet och territorierna under franskt mandat, det brittiska territoriet, de brittiska kommunikationsvägarna samt territorierna under brittiskt mandat." (TT fr Reuter)

343:3

8 aug. 1940

<u>Storbritanniens handelstonnage.</u>

Brittiska handelsministeriet meddelar 7/8, att den brittiska handelsflottans tonnage ökats med över 10 milj. ton som följd av de tyska invasionerna i Polen, Norge, Danmark, Holland och Belgien samt Frankrikes kapitulation. Därav belöper sig omkr. 5,5 milj. ton på norska fartyg, c:a 3 milj. ton på holländska, samt 0,5 milj. ton på belgiska och polska. Endast fartyg på minst 500 ton ha därvid medräknats. Brittiska handelsministeriet har vidare under sin kontroll: 1) 0,5 milj. ton danska handelsfartyg, 2) 0,5 milj. ton franska handelsfartyg och 3) 1,25 milj. ton av Storbritannien befraktade handelsfartyg tillhörande olika neutrala länder.
(TT fr Reuter)

<u>Kriget i Östafrika.</u>

En officiell brittisk kommunikè meddelar, att italienarna 5/8 besatt Zeila vid Adenbukten. (TT fr Reuter)

<u>Sovjetunionens författning.</u>

Från Moskva meddelas: Högsta sovjets första kammare, förbundsrådet, sammanträdde 7/8 för att bl.a. antaga de ändringar i Sovjetunionens författning, som blivit nödvändiga genom upptagandet av de nya förbundsrepublikerna. Sovjetunionen består nu av 16 förbundsrepubliker, och antalet vice ordförande i högsta sovjets presidium stiga till 15.
(TT fr DNB)

343:4

8 aug. 1940

<u>Kuusinen medlem av Sovjetunionens högsta presidium.</u> Vid Sovjetunionens högsta sovjets sammanträde 7/8 godkändes enhälligt ett förslag av de karelsk-finska deputeradena att välja ordföranden i den karelsk-finska förbundsrepublikens högsta sovjet, Kuusinen, till vicepresident i unionens högsta sovjets presidium.

(TT fr Tass)

<u>Handeln USA-Sovjet.</u> Överenskommelse har träffats om förlängning på ett år av handelsavtalet mellan Sovjetunionen och Förenta staterna, varvid Sovjetunionen likväl förbehållit sig rätt att inskränka sina behov av amerikanska varor, om Förenta staterna förbjuder eller försvårar exporten av sådana produkter, som Sovjetunionen vill köpa. (TT fr Moskva och Washington)

x

344:1

9 aug. 1940

<u>Tyska anklagelser mot TT och svenska radion.</u>

Berliner Börsenzeitung har anklagat Tidningarnas telegrambyrå (T.T.) och den svenska rundradion för att föredraga antityskt nyhetsmaterial framför tyskt. Särskilt kritiseras nyheterna från regeringen Nygaardsvold och general de Gaulles högkvarter.

T.T. har offentliggjort ett svar på anklagelserna, vari det heter: "Det kan synas onödigt att framhålla att TT i sin nyhetsförmedling uteslutande har s v e n s k a intressen för ögonen. Den ser sin huvuduppgift i att tillhandahålla svenska pressen och den svenska allmänheten nyheter vilka ge en om möjligt riktig, men i varje fall allsidig bild av händelser och synpunkter, och vid detta arbete söker den undvika allt som hos de krigförande kan vålla onödig irritation och på ett eller annat sätt skada svenska intressen. Propaganda utrensas i görligaste mån, men de krigförande parternas synpunkter måste dock få komma till uttryck i form av uttalanden från regeringshåll eller representativa presskommentarer. I synnerhet om de sistnämnda gäller givetvis att de i viss utsträckning närmast äro avsedda att utgöra informationsmaterial för redaktionerna. TT vinnlägger sig naturligtvis om den största objektivitet och lojalitet i sitt arbete, men den absoluta sanningen är i dessa dagar mindre uppnåelig än någonsin. Då uppenbart motstridiga uppgifter inflyta från olika håll

9 aug. 1940

finnes intet annat att göra än att återge bägge parternas framställning, och detta har därför blivit en av de främsta arbetsprinciperna. Berlin-tidningens anklagelse för att 'föredra det fientliga nyhetsmaterialet' och 'rent siffermässigt i främsta rummet offentliggöra Reuter-meddelanden' tillbakavisas på det bestämdaste. - Beträffande radionyheterna torde följande vara att tillägga. Bulletinerna sammanställas vid TT, och på grund av arbetets natur, vilket framför allt betingas av kravet på största möjliga aktualitet hos dessa meddelanden, måste ansvaret för deras innehåll falla på TT och icke på Radiotjänst. Instruktionen för den särskilda avdelning inom TT som verkställer detta arbete - Radioavdelningen - innehåller bl.a., att avdelningen endast får behandla sådana nyheter som utges av TT:s direkt redaktionella avdelningar, d.v.s. Utrikesbyrån, Stockholmsbyrån och Inrikesbyrån, samt att vid den nödvändiga bearbetningen för radio allt skall göras för att korrekt och opartiskt återge huvudinnehållet i de meddelanden som bearbetas." (DN)

Kommunist-demonstrationer i Finland.

Finska statsrådets informationscentral lämnar 8/8 följande redogörelse: "I maj grundade representanter för en extrem vänsterriktning den s.k. Föreningen för fred och vänskap mellan Finland och Sovjetunionen. Initiativtagare voro med. kand. Mauri Ryömä och arbetaren Lauri David Vilenius.

344:3

9 aug. 1940

Enligt stadgarna är föreningens uppgift att arbeta för att befästa de fredliga och vänskapliga relationerna mellan Finland och Sovjetunionen samt att befrämja det ekonomiska och kulturella utbytet mellan de båda länderna. För detta ändamål skall publiceras litteratur och anordnas möten, fester och föredrag. Sedan föreningen bildats började man på föranstaltande av den och dess underavdelningar anordna möten, avsedda för förbundsmedlemmarna, eller s.k. 'slutna sammankomster'. Mötena kommo dock tydligt att anta karaktären av offentliga sammankomster, till vilka även andra än föreningsmedlemmarna hade tillträde och vid vilka därför även polisen ägde rätt att närvara." Redogörelsen omtalar härefter några av föreningen 29/7-7/8 i Helsingfors och Åbo anordnade möten, vid vilka förekommit demonstrationer mot regeringen samt bråk, som föranlett polisen att ingripa och anhålla en del bråkmakare. Redogörelsen fortsätter: " Förutom ovan skildrade verksamhet har föreningen även bedrivit ett slags publicistisk verksamhet. Mest känd i detta avseende har blivit en till riksdagen inlämnad vädjan, i vilken nedsättande uttalanden göras om regeringen och dess avgång krävas på ett otillständigt sätt. På grund av denna vädjan äro föreningens ordförande Mauri Ryömä och vice ordförande Lauri Vilenius för närvarande under åtal vid rådstuvurätten i Helsingfors.

9 aug. 1940

Som en allmän iakttagelse bör ytterligare anföras, att vid dessa möten samlats en talrik nyfiken publik, medan de egentliga bråkmakarna icke uppträtt i så stort antal som man på grund av folkhopens storlek möjligen kunnat anta. Då man på ovan skildrade sätt stört den allmänna ordningen och säkerheten, ha myndigheterna sett sig nödsakade att vidta åtgärder för att stävja ofoget. Avsikten med dessa åtgärder är ingalunda att motarbeta utvecklingen av goda och vänskapliga relationer mellan Finland och Sovjetunionen. Tvärtom strävar regeringen, liksom alla medborgarkretsar, att åstadkomma ett dylikt gott och vänskapligt förhållande mellan de båda länderna." (TT fr Helsingfors)

Partiell regeringskris i Rumänien.

Från Bukarest meddelas 8/8: Tre regeringsledamöter, nämligen undervisningsminister Budisteanu, förrådsminister Noveanu och understatssekreterare Bideanu, ha demissionerat, sedan de uteslutits av Järngardet för "brott mot gardets disciplin". Konungen har ännu icke godkänt deras avskedsansökningar. (DN fr Bukarest)

Rumäniens politik.

Rumäniens konseljpresident Gigurtu höll 8/8 ett radiotal, vari han förklarade, att regeringen anser det vara mest fördelaktigt för det rumänska folkets intressen att stå på Tysklands och Italiens sida. På tal om konferenserna i Salzburg och Rom yttrade han, att de tyska och italienska statsmännen blott uttryckt en önskan om att Rumänien uppnår samförstånd med Ungern och Bulgarien, men att man lämnat rumänska regeringen fria händer, då det gällde att fatta beslut i denna riktning.
(TT fr Stefani)

344:5

9 aug. 1940

Rumäniens relationer till Storbritannien.

Från London meddelas: De rumänsk-brittiska relationerna undergingo 8/8 en allvarlig försämring genom en brittisk vägran att frige rumänska guldförråd på 3 milj. pund, som Bukarestregeringen hittills haft deponerade i London men nu ämnade sända till New York. (DN fr London)

Från Bukarest meddelas 8/8:

Judelag i Rumänien.

Genom en av den rumänska regeringen godkänd lag ha införts stränga restriktionsbestämmelser beträffande de 750.000 judarna i Rumänien. (TT fr Reuter)

Indiens författningsfråga.

Vicekonungen i Indien, lord Linlitgow, avgav 8/8 å brittiska regeringens vägnar en deklaration, som i huvudsak innehöll följande: Den brittiska regeringen beklagar, att meningsskiljaktigheter mellan de politiska partierna i Indien uppenbarligen alltjämt bestå, som hindra förverkligandet av landets nationella enhet. Dessa meningsskiljaktigheter anser brittiska regeringen dock ej böra föranleda till uppskov med utbyggandet av ett vicekonungens exekutivråd och skapandet av "en organisation, som gör det möjligt att sätta den allmänna opinionen i Indien i närmare samband med krigföringen, som åligger centralregeringen" - ett konsultativt krigsråd. Representanter för de olika meningsriktningarna komma att

344:6

9 aug. 1940

inbjudas till medlemmar i exekutivrådet. Krigsrådet skall även omfatta representanter för de indiska staterna. Regeringen är angelägen att hänsyn tages till minoriteternas uppfattning vid varje revision, som skall företagas. "Det är självklart, att regeringen icke skulle kunna tänka på att göra ett styrelsesystem, vars auktoritet icke erkännes av viktiga och mäktiga element i Indiens nationella liv, ansvarigt för Indiens fred och välstånd. Regeringen skulle heller icke kunna bidra till att tvinga sådana element att underkasta sig en dylik styrelse". Regeringen kommer efter kriget att samtycka till bildandet av en organisation, som skall utarbeta den nya författningen. "Under tiden skall regeringen med glädje uppmuntra varje uppriktig och praktisk åtgärd, som skulle kunna antagas av representanterna för olika meningsriktningar i Indien i syfte att finna en grundval till vänskaplig överenskommelse rörande: 1) den form som organisationen efter kriget skulle få och de metoder den skulle använda, 2) principerna och riktlinjerna för själva författningen." (TT fr Reuter)

<u>Japanerna i Kina.</u>

Enligt statistik från japanska utrikesministeriet växer antalet japaner i Kina ständigt. I norra, mellersta och södra Kina fanns det 1/7 1940 452.156 japaner, vilket utgör en ökning med 58.527 sedan 1/4 1940. I Shanghai finns det 73.000 japaner, i Peiping 67.000, i Tientsin 51.000, i Tsingtao 32.000 och i Nanking 10.000. (TT fr DNB)

x

345 s1

10 aug. 1940

<u>Frankrikes L.O. och det nya systemet.</u>

Från Vichy meddelas 9/8, att den franska landsorganisationen beslutat uppge sin på klasskamp inriktade inställning och i stället orientera sig hän emot den korporativa åskådningen. Landsorganisationens generalsekreterare Léon Jouhaux meddelar, att han beslutat avgå. (TT fr DNB)

<u>Brittiska styrkor lämna Kina.</u>

Officiellt meddelas 9/8 i London: De brittiska trupper som varit stationerade i Shanghai och Nordkina ha dragits tillbaka för att tjänstgöra på annat håll. (Sv.D.fr London)

<u>Polackerna beskattas.</u>

Enligt en i Berlin 9/8 offentliggjord förordning av ministerrådet för rikets försvar skola polackerna betala en socialutjämningsskatt som tillägg till inkomstskatten. Den nya skatten blir 15% av inkomsten. Den tillfaller uteslutande Tyskland. Riksfinansministern har rätt att i samråd med riksinrikesministern och riksarbetsministern utsträcka denna förordning till andra folkgrupper. (TT fr DNB)

x

346:1

11 aug. 1940

<u>Brittisk ubåt förlorad.</u> Brittiska amiralitetet meddelar 10/8, att ubåten "Odin" är starkt försenad och måste anses förlorad. (TT fr Reuter)

<u>Tysklands "fiendeländer".</u> Från Berlin meddelas 10/8: Enligt en ny tysk förordning, som bestämmer att tysk egendom på fientliga staters territorium är underkastad anmälningsplikt räknas följande stater icke som fiendeländer i förordningens mening: Norge, Holland, Belgien och Luxemburg. Som fiendeländer betraktas däremot England och Frankrike jämte kolonier, protektorat och mandatområden samt Egypten, Sudan, Irak och Monaco. (TT fr DNB)

x

347:1

12 aug. 1940

<u>Luftdrabbning över Kanalen.</u>

En luftdrabbning av stor omfattning utkämpades 11/8 över Engelska Kanalen. Starka tyska bombeskadrar gingo i anfallsvåg på anfallsvåg till angrepp mot de engelska marinbaserna Portland och Weymouth. Engelska jaktplan upptogo striden, och en förbittrad flygdrabbning, som sträckte sig ända till Dover, uppstod. Å ömse sidor rapporteras stora framgångar. Sammanlagt uppges 149 av de i striden deltagande tyska och engelska planen ha nedskjutits. Enligt den tyska krigsrapporten förstördes 89 engelska flygplan, under det att de tyska förlusterna uppgingo till 17 plan. Från engelsk sida rapporteras att 60 tyska plan nedskjutits, under det att 26 brittiska plan anges som saknade. (TT fr Reuter och DNB)

<u>Intermezzo om mördad alban.</u>

Enligt ett av den italienska telegrambyrån Agenzia Stefani 11/8 utsänt meddelande har det väckt stor uppmärksamhet i Tirana, att en känd alban från gränsdistriktet Ciamuria, på vilkens huvud de grekiska myndigheterna satt ett pris, blivit dödad, varpå hans huvud skall ha överlämnats till de grekiska myndigheterna. Den italienska telegrambyrån redogör i samband härmed för en långvarig tvist mellan Grekland och Albanien om distriktet Ciamuria, som tillhör Grekland, ehuru många där boende albaner önska dess anslutning till Albanien. (TT fr Tirana)

347:2
12 aug. 1940.

<u>Indiens författningsfråga.</u>

Allindiska nationalkongressens president, Maulanā Azad, har 11/8 i en intervju förklarat, att han icke ämnar anta vicekonungens inbjudan till en överläggning om den 8/8 avgivna förklaringen angående Indiens ställning. (TT fr Reuter)

<u>Swatow ockuperat av japanerna.</u>

I Tokyo meddelas 11/8, att japanska trupper ha besatt Swatow. (TT fr Domei)

x

5-8:2

13 aug. 1940

<u>Rysk järnvägstrafik till Hangö.</u> I Helsingfors meddelas 12/8: En överenskommelse om direkt järnvägstrafik från ryska gränsen till Hangö har paraferats i Moskva. På finsk sida har man vidtagit alla tekniska förberedelser för öppnandet av samtrafiken.
(TT fr Helsingfors)

<u>De politiska kommissarierna i Röda armén.</u> Officiellt meddelas 12/8 i Moskva, att sovjetregeringen i sammanhang med de senaste förändringarna i Röda arméns uppbyggnad beslutat avskaffa reglementet rörande de politiska kommissarierna i Röda armén och Röda flottan. "De politiska kommissarierna ha", heter det i motiveringen till denna åtgärd, "i det väsentliga fyllt sin uppgift, och man måste nu lägga huvudvikten på de militära chefernas nya ställning som maktfullkomliga truppbefälhavare. Liksom före 1937 skola för de politiska uppgifterna inom alla formationer av Röda armén och flottan s.k. befälhavarens ställföreträdare för det politiska arbetet utnämnas och lyda under de militära cheferna. Kontrollen över den politiska skolningen och verksamheten inom Röda armén och flottan skall överflyttas till de vid militärdistrikten och arméerna existerande s.k. krigsråden, i vilka utom militärcheferna även befullmäktigade för arméns politiska apparat och kommunistpartiet skola vara representerade."
(TT fr DNB)

13 aug. 1940

Flyganfall mot Englands sydkust.

I en gemensam kommuniké 12/8 från brittiska amiralitetet, flyg- och säkerhetsdepartementen heter det: De fientliga bombangreppen 12/8 som började över grevskapet Kent, utsträcktes senare till ön Wight och till Portsmouth, varest fienden insatte stora flygavdelningar. Under dagens luftstrider kring våra kuster har sammanlagda antalet fientliga flygplan som enligt vad hittills blivit bekant förstörts utgjort 39. 9 av våra jaktplan saknas. (TT fr Reuter)

Av en sammanfattande tysk rapport om det tyska flygets anfall 12/8 vid Englands sydkust framgår, att 48 fientliga flygplan nedskötos vid luftstriderna över Portsmouth, medan 12 egna plan gingo förlorade. Det totala antalet flygplansförluster under dagen uppgår, så vitt hittills är bekant, till 71 fientliga och 19 egna plan. (TT fr DNB)

Intermezzo om mördad alban.

I Aten offentliggjordes 12/8 en kommuniké, vari det heter: "I mitten av juli 1940 anlände två albaner till grekiskt territorium, där de arresterades. Vid förhör erkände de, att de efter ett gräl dödat albanen Daut Hoggia. Deras offer var en ökänd stråtrövare. För 20 år sedan satte grekiska regeringen ett pris på hans huvud för mord och andra brott som han begått på grekiskt område. 25/7 1940 meddelade italienska legationen i Aten, att den albanske justitieministern omedelbart skulle begära utlämning av de båda albaner som dödat Daut Hoggia. Någon sådan begäran har emellertid ännu icke mottagits." (TT fr Reuter)

348:3

13 aug, 1940

Notväxling Rumänien-Ungern.

Från Budapest meddelas:12/8 har ett memorandum från rumänska regeringen överlämnats till ungerska regeringen. Denna har omedelbart lämnat svar.

(TT fr DNB)

x

349:1

14 aug. 1940

<u>Rågösvenskarna.</u> Utrikesminister Günther meddelade 13/8, att 110 Rågösvenskar begärt att få komma till Sverige. Man är beredd att ta emot dem, så snart utrese-frågan ordnats. (DN)

<u>Tal av Pétain.</u> Marskalk Pétain redogjorde i ett radiotal till det franska folket 13/8 för de åtgärder regeringen vidtagit eller ämnar vidta. Bl.a. nämnde han upprensningen inom den franska förvaltningen, bekämpandet av alkoholmissbruk, uppmuntrande av familjebildningen och reformering av undervisningsväsendet. Han meddelade, att 1/2 milj. demobiliserade soldater sänts till sina hem 1/8-10/8. Marskalken riktade sig vidare till befolkningen i Paris och över huvud taget i den ockuperade delen av landet. Han yttrade: "Omedelbart efter vapenstilleståndet begärde vi tyska regeringens tillstånd att överflytta regeringens säte till Paris, och en bestämmelse härom intogs i stilleståndsavtalet. Tyska regeringen har underrättat oss om att den, samtidigt som den i princip håller fast vid sitt samtycke till en sådan förflyttning av tekniska skäl icke kan ge tillstånd härtill, förrän vissa villkor uppfyllts. (TT fr Reuter)

<u>Riomdomstolen.</u> Frankrikes statsdomstol sammanträdde 13/8 i Riom till sin andra session, varvid anklagelseskriften rörande de handlingar som satt statens säkerhet i fara upplästes. Generalprokuratorn förklarade bl.a., att dokument och annat bevismaterial ovederläggligt visar: 1) att ministrar, förutvarande ministrar och deras närmaste medarbetare på brottsligt sätt missbrukat sitt

14 aug. 1940

ämbete i samband med handlingar, som lett till att fredstillståndet övergått i krigstillstånd med de följder detta senare fått; 2) att attentat mot statens säkerhet och därmed sammanhängande brott och förseelser begåtts av personer, vilka senare skola utpekas vid undersökningen rörande de förstnämnda handlingarna. Generalprokuratorn begärde inledande av rättegång mot de under 1) och 2) nämnda personerna och beviljande av fullmakter för rättsliga åtgärder mot dessa. Efter rådplägning samtyckte statsdomstolen till generalprokuratorns begäran och gav sin ställföreträdande president samt 2 rådgivare vid kassationsdomstolen i uppdrag att företa undersökning med anledning av de i anklagelseskriften framförda beskyllningarna. (TT fr DNB)

Flyganfall mot Storbritannien.

Den tyska luftoffensiven mot England fortsatte 13/8 med tilltagande styrka. Angreppen riktade sig mot en mängd flygplatser och andra militärbaser vid Englands sydkust upp till Thamesmynningen, varjämte ett stort antal kuststäder bombarderades. Flygstrider ägde rum, varvid engelsmännen enligt tyska uppgifter förlorade 96 plan. 24 tyska plan ha ej återkommit. Engelsmännen uppge, att de skjutit ned 69 tyska plan och förlorat 11 egna. (TT fr Berlin och London)

349:3

14 aug. 1940

Sovjet stöder Bulgarien.

I en ledare i Moskvatidningarna Izvestija och Pravda 13/8 heter det bl.a: "Sovjetunionen har, som bekant, alltid understött och fortsätter att stödja Bulgariens krav gentemot Rumänien." (TT fr Reuter)

Japanska krigsförluster.

Det kinesiska flygvapnets överkommando har 13/8 offentliggjort en tablå över de 3 krigsårens resultat, varav framgår, att 348 japanska flygplan skjutits ned i luftstrider. Vidare ha 40 krigsfartyg sänkts och 154 krigsfartyg skadats, därav 2 hangarfartyg. (TT fr DNB)

De amerikanska trupperna i Kina.

Från Shanghai meddelas 13/8: Nankingregeringen har genom sin ambassadör gjort en framställning om att även de amerikanska trupperna skola dras tillbaka från Kina. Man förklarar, att de amerikanska truppernas närvaro i Shanghai är lika illegal som de engelska styrkornas.
(TT fr DNB)

Australiska ministrar omkomna.

En flygolycka har 13/8 inträffat i närheten av regeringsstaden Canberra, varvid samtliga 10 ombordvarande brändes till döds. Bland dessa befunno sig 3 australiska ministrar, nämligen vice premiärministern sir Henry Gullet, flygministern Fairbairn och arméministern brigadgeneral Street, samt chefen för arméns generalstab generalen sir Cyril Baudenell White.
(TT fr Canberra)

x

. :1

15 aug. 1940

<u>Luxemburg under ockupationen.</u>

Den tyske chefen för civilförvaltningen i Luxemburg, Gauleiter Simon, har gett order om att det i administrationsskrivelser inte mer får talas om storhertigdömet Luxemburg eller ett självständigt land Luxemburg. Simon har samtidigt förklarat den luxemburgska författningen avskaffad som en följd av att storhertiginnan och regeringen flytt till utlandet. Ämbetsmännens ed till storhertigdömet Luxemburg har också annullerats. (Sv.D. fr Berlin)

<u>Storbritanniens telegrafkablar.</u>

I Berlin meddelas 14/8: Trafiken på flera brittiska sjökablar har lamslagits. Av världens sjökabelnät på 640.000 km. äro 294.000 km. i brittisk ägo. Trots kortvågsradions utveckling går fortfarande en stor del av den brittiska propagandan ut i världen pr telegrafkabel. Efter Norges, Danmarks, Belgiens, Hollands och Frankrikes besättande har Tyskland kontrollen över 35 brittiska sjökablar, som utmynna på den europeiska kontinenten. Av kablarna till kontinenten ligga blott de 6 kablarna till Spanien och dess kolonier samt till Portugal utanför det område som behärskas av tyskarna. (TT fr DNB)

350:2

15 aug. 1940

Tyska fallskärmar i England.	I London meddelas 14/8: 17 fallskärmar av tyskt fabrikat ha påträffats i mellersta England och på en plats i Skottland. (Sv.D. fr London) I Berlin dementeras, att tyska fallskärmssoldater landsatts i England. (TT fr DNB)
Tal av Eden.	I ett radiotal 14/8 förklarade krigsministern Eden bl.a.: "Det verkliga kriget börjar för oss, då vi ta till offensiven och angripa fienden på hans eget område. Det är på sådant sätt krig vinnas, och det är detta vi ämna göra. Den tyska propagandan har påstått, att kriget skulle vara slut i sommar, men vi ha en annan åsikt! För oss har det verkliga kriget, i vilket det brittiska imperiet skall sätta in sin fulla kraft, knappt börjat än. De moderna krigen kräva herravälde över världens tillgångar, och för att få dessa tillgångar till sitt förfogande är det främsta och väsentligaste villkoret att äga makten till sjöss. Det har bevisats och det kommer att bevisas ännu en gång, att makten på haven är ett starkare vapen än makt till lands, som är begränsad till sin räckvidd. Tyskarna veta detta mycket väl, men de ha hoppats övervinna svårigheten genom herravälde i luften. Det finns folk i Tyskland som påstår, att en förkrossande överlägsenhet i luften utan sjömakt är nog för att möjliggöra seger, men segern blir ännu mera trolig för den som har en starkt överlägsen sjömakt jämte en makt i luften, som snabbt växer. Sådant är vårt

:0:3

15 aug. 1940

läge, och det är ett av skälen till att segerutsikterna äro större för oss än för Tyskland. Och då ögonblicket är inne för oss att slå till, var finns då Hitlers femte kolonn? Var skulle han finna vänner i Polen, Tjeckoslovakien, Norge, Danmark, Holland, Belgien, Frankrike och Österrike? Som spöken från de dödas värld skulle de nationer han slagit ner för en tid återuppstå och vända sig mot honom. En kort tid kämpa vi ensamma, och vi äro stolta över att göra det, men sedan skola frihetens krafter samlas i tiotusental." Eden gick härefter in på de framtida förhållandena efter krigets slut och yttrade, att tyskarnas "nyordning" betyder ett Europa under Hitlers kontroll. "Vi önska också en ny ordning, men en ordning av helt annat slag än hans: en verkligt ny ordning överallt i världen i samverkan med andra nationer, nationer som äro fria att själva gestalta sitt liv och att träffa sitt val. Vi äro beslutna, att världen icke skall se ut på samma sätt efter detta krig, som den gjorde förut. Det får icke bli något tredje krig i vårt eller i våra barns liv. Det duger icke med någon halvmesyr, utan det måste bli ett fullt mått av fred, fred mellan fria nationer på basis av principer, som vi tro på, därför att vi veta att de äro goda. Vi stå ensamma, då det gäller att vinna en fred, som vi tro på för vår egen del och för andra, men vi ha för avsikt att vinna denna fred."

(TT fr Reuter)

350:4

15 aug. 1940

De amerikanska trupperna i Shanghai.	Bitr. amerikanske utrikesministern Sumner Welles förklarade 14/8, att Förenta staterna ingalunda ha för avsikt att dra tillbaka det i Shanghai stationerade amerikanska marininfanteriet, vilket den av Japan kontrollerade Nankingregeringen begärt. (UP fr Washington)
Danskar dömda för övergrepp mot tyskarna.	Från Köpenhamn meddelas 14/8, att 8 ynglingar ådömts fängelsestraff (60 dagar - 2 år) för ett överfall mot tyska soldater i Fredrikshavn. Åtskilliga personer avtjäna fängelsestraff för att de förgripit sig på tyska telefonledningar. (TT fr Köpenhamn)

x

351:1

16 aug. 1940

Ministerskiften i finska regeringen. Finska republikens president befriade 14/8 folkförsörjningsministern V. Tanner från hans ämbete och från hans medlemskap i statsrådet samt utnämnde till folkförsörjningsminister handelsminister V.A. Kotilainen. Även lantbruksminister P.V. Heikkinen entledigades, och till hans efterträdare utnämndes riksdagens förste vice talman, jordbrukaren Viljami Kalliokoski. Heikkinen utnämndes till landshövding i Kuopio län.

(DN fr Helsingfors)

Läget i Finland. Med anledning av cirkulerande rykten om att mobiliseringsåtgärder vidtagits i Finland meddelar finska regeringen, att dessa uppgifter icke äga den minsta grund och att det ej heller föreligger den ringaste anledning till en sådan åtgärd. "Ryktessmidarna äro verksamma i illvilligt uppsåt och försöka tydligen sätta landets utrikespolitiska läge i fara. Det finns sålunda ingen orsak att hålla möten i den av ryktessmidarna angivna avsikten att protestera häremot."

(TT fr Helsingfors)

Flyganfall mot Storbritannien. De tyska flyganfallen mot England fortsatte 15/8. Enligt Berlinuppgifter ha engelsmännen förlorat 98 plan, därav 8 på marken. 29 tyska flygmaskiner ha ej återvänt. Enligt Londonrapporterna anställdes en del skador på Croydonaerodromen. 144 tyska flygplan nedskötos, därav 11 av luftvärnet. 27 brittiska plan gingo förlorade,men 8 av piloterna på dessa äro oskadda.

(TT fr Berlin och London)

16 aug. 1940

Flyganfall mot Storbritannien. Brittiska flygministeriets informationsavdelning meddelar, att det tyska flygvapnet under anfallet mot Storbritannien 15/8 använde över 1.000 bomb- och jaktplan. (TT fr Reuter)

Tysk översikt av brittiska flygförluster. I Berlin meddelas, att 505 brittiska plan nedskjutits eller förstörts på marken 8/8-15/8. De tyska förlusterna under samma tid uppges vara 129 maskiner. (TT fr DNB)

Grekisk kryssare torpederad. Från Aten meddelas 15/8: Den grekiska kryssaren "Helli" har torpederats av en ubåt av okänd nationalitet. Torpederingen ägde rum omedelbart utanför hamnen vid ön Tinos i Egeiska havet. (UP fr Aten)

Italiensk offensiv i Östafrika. Brittiska högkvarteret i Mellersta Östern meddelar: "Fienden,som fört fram nya styrkor i Brittiska Somaliland, igångsatte 14/8 ett våldsamt anfall. Våra trupper höllo sina framskjutna ställningar i flera timmar och tillfogade fienden svåra förluster, varefter de drogo sig tillbaka till nya ställningar, där striden fortsätter." (TT fr Retuer)

x

352:1

17 aug. 1940

Tal av Günther.

Utrikesminister Günther lämnade 16/8 i riksdagens båda kamrar en redogörelse för Sveriges internationella läge. Han yttrade bl.a.: " I det trontal varmed denna urtima riksdag öppnades förekom icke det traditionella uttalandet att rikets förhållande till främmande makter är gott. Det är i och för sig välmotiverat, att icke i nuvarande läge begagna ett uttryckssätt, som pekar hän på fredliga och stabila förhållanden. Men lyckligtvis kan det konstateras, och bör det här strax konstateras, att vi icke gentemot någon främmande makt befinna oss i ett läge som icke med fog kan betecknas såsom ett gott och vänskapligt förhållande. Misstämningar och ett antal mer eller mindre oroande kontroverser ha i en så upprörd tid som den nuvarande helt naturligt icke kunnat alldeles undvikas. De ha dock övervunnits och kunnat biläggas på ett i det väsentliga tillfredsställande sätt, och för närvarande råder, utrikespolitiskt sett, ett relativt lugn för Sveriges vidkommande. I omedelbart sammanhang härmed bör det emellertid framhållas, att det nuvarande allmänna läget är till ytterlighet labilt och även sådant det just nu ter sig innefattar moment som för vår del ge anledning till bekymmer. Allvarliga komplikationer, vilka kunna medföra risker för livsviktiga svenska intressen, i varje fall på indirekt

352:2

17 aug. 1940

väg, få sålunda på intet sätt anses uteslutna, varför fortsatt stark försvarsberedskap ännu är av nöden." Om transiteringsavtalet med Tyskland yttrade Günther: "Enligt denna överenskommelse medges transitering av varor av alla slag på de svenska järnvägarna mellan Tyskland och Norge. I den mån det är fråga om varor för vilka enligt svenska bestämmelser särskilt tillstånd fordras, d.v.s. krigsmateriel, skall sådant tillstånd i vanlig ordning begäras. Vidare skola tyska soldater få på de svenska järnvägarna resa från Norge till Tyskland för åtnjutande av permission och därefter återvända till Norge. Dessa resor skola företas i särskilt anvisade tåg, varjämte de permitterade soldaternas vapen skola kvarlämnas i Norge. Slutligen medgavs enligt överenskommelsen rätt att med anlitande av svenska järnvägar överföra materiel och i begränsad omfattning manskap från en ort i Norge till en annan ort därstädes. De sålunda överenskomna permittenttransporterna pågå i fastställd utsträckning. Några ansökningar om transiteringstillstånd för krigsmateriel från Tyskland till Norge ha däremot icke ingivits." I fråga om jagaraffären förklarade Günther bl.a., att såväl brittiska som tyska vederbörande myndigheter hela tiden hållits noggrant underrättade om fartygens färd. "Bortsett från övergreppet vid Färöarna, vilket, om det vidhållits, skulle varit av allvarligare natur, ha de visat stort tillmötesgående. Sedan skadeståndsfrågan reglerats, vilket kan förväntas ske i fullt samförstånd, vill svenska regeringen betrakta saken såsom slutgiltigt utagerad ur utrikespolitisk synpunkt. Från tyska

352:3

17 aug. 1940

marinens sida underlättades genom särskilda åtgärder såväl besättningarnas färd från Färöarna till den brittiska hamnen i och för jagarnas avhämtande som även flottiljens hemfärd genom de på grund av minspärrningar farliga passagerna i Nordsjön". Günther yttrade vidare: "Vad Sveriges ställning till NF beträffar vill jag meddela att envoyén Beck-Friis, som intill juni 1940 var sändebud i Bern och tillika Sveriges ständiga ombud vid förbundet, nyligen förflyttats till Rom. Något nytt ombud vid förbundet har icke utsetts. För gäldande av Sveriges andel i kostnaderna för förbundet under år 1940 har riksdagen i sedvanlig ordning anslagit medel. Under rådande förhållanden har regeringen emellertid ej funnit skäl att utbetala beloppet. Det måste nämligen i nuvarande stund konstateras, att Nationernas förbund....upphört att fungera. Efter det att beslut fattats rörande Estlands, Lettlands och Litauens införlivande med Sovjetunionen får man räkna med att frågan om tillbakadragande av vår diplomatiska representation i Tallinn, Riga och Kaunas aktualiserats. 11/8 har Sovjetregeringen uttalat sin förväntan att legationerna i dessa städer upphöra med sin verksamhet från den 25/8. Svensk handelspolitik har efter avspärrningen ställts inför två huvuduppgifter, nämligen å ena sidan att undersöka möjligheterna för ett återupptagande av trafiken väster ut och å den andra att söka uppbygga handelsutbytet med länderna innanför blockadspärren. Sedan någon

352:4

17 aug. 1940

tid pågå förhandlingar angående handeln med Sovjetunionen. Svenskt näringsliv är lika intresserat av ökad införsel av sovjetryska produkter som av ökad utförsel av de i Sovjetunionen sedan gammalt välkända svenska exportartiklarna. Det är vår förhoppning att de alltjämt pågående förhandlingarna i Moskva snart skola leda till positiva och för de båda ländernas näringsliv gynnsamma resultat. Under vinterns och vårens förhandlingar har Tyskland medgivit ökad utförsel av sådana för det svenska folkhushållet livsviktiga varor som kol och koks, kemiska produkter m.m. Den ökade importen har i sin tur medfört ett större utrymme inom clearingen för vår export till Tyskland, och vid de senaste svensk-tyska underhandlingarna har överenskommelse kunnat träffas om en planmässig utvidgning av de svenska försäljningarna till Tyskland, särskilt av pappersmassa och papper. Det är med tillfredsställelse som jag konstaterar, att vårt handelsutbyte inom Östersjöområdet utbyggts och befästs genom den senaste svensk-tyska handelsuppgörelsen... Den svenska neutraliteten har aldrig betytt likgiltighet och avskildhet. Det finns hos vårt folk ingen önskan om en framtid i splendid isolation, utanför och oberoende av den allmänna utvecklingen. Vi äro fullt på det klara med att en politik grundad på detta betraktelsesätt icke är möjlig. Europa befinner sig utan tvivel i stöpsleven, och det vore orimligt att förutsätta, att vårt land skulle bli oberört av vad som sker. Det gäller för oss att vaksamt följa processen och göra vår naturliga insats däri under bevarande åt oss själva av det avgörande in-

352.5

17 aug. 1940

flytandet på gestaltningen av vårt fortsatta liv som fri nation. Jag vill ta tillfället i akt för ett understrykande av att nu liksom tidigare är det av det yttersta intresse för vårt land, hur Norden och följaktligen också hur våra nordiska grannländers öden komma att te sig. Svenska folket har hittills visat att det anser sig ha en uppgift och en plikt att fylla i gestaltningen av livet i Norden... Det är icke för att dölja för den svenska allmänheten vad som sker, utan för att undvika landsskadliga följder som vissa åtgärder och händelser undanhållas offentligheten. I varje fall är givetvis huvudsaken att det icke i hemlighet bedrives en politik efter andra grundsatser än dem som öppet deklarerats och av statsmakterna fastställts. På den punkten kan jag avge fullt betryggande försäkringar. Det har nog gått över landet vissa rykten som, om de vore sanna, skulle betyda att regeringens förklaringar om sin utrikespolitik vore falska. Verkliga förhållandet är, att det är sådana rykten som alltid äro falska. Ingen bör tro på dem och ingen bör sprida dem vidare. Det föres icke och kommer icke att föras någon politik bakom ryggen på svenska folket."

(DN)

352:6

17 aug. 1940

<table>
<tr><td><u>Flyganfall mot London.</u></td><td>Den första stora flygraiden mot London genomfördes 16/8 av starka tyska bombplansförband. Trots våldsamma luftdrabbningar kunde de brittiska jaktplanen icke hindra de anfallande att tränga in över Londons sydvästra förstäder. En järnvägsstation träffades, och i arbetarkvarteren begravdes många personer i spillrorna av sammanstörtande hus. Sammanlagt nedskötos 16/8, enligt vad engelsmännen uppge, 70 tyska plan. Från tyskt håll rapporterades 16/8, att "luftspärren vid Themsen genombrutits" och att de tyska bombflygarna satt varv, ammunitionsfabriker och flyghangarer samt livsmedelsupplag vid flodens stränder i brand. (DN fr London och Berlin)</td></tr>
<tr><td><u>Brittisk jagare sänkt.</u></td><td>I Berlin meddelas 16/8: Vid Portsmouth sänktes 16/8 en brittisk jagare genom bomber från ett tyskt plan. (TT fr DNB)</td></tr>
<tr><td><u>Ungersk-rumänska förhandlingar.</u></td><td>Officiellt meddelas i Turnu Severin, att därstädes 16/8 inletts förhandlingar mellan Ungern och Rumänien, varvid den rumänska delegationen fick mottaga ungerska regeringens förslag. (TT fr DNB)</td></tr>
<tr><td><u>Röda arméns ledning.</u></td><td>Från Moskva meddelas 16/8: General Meretskov har utnämnts till chef för Röda arméns stora generalstab efter marskalk Sjaposjnikov, vilken av hälsoskäl begärt att få avsked. General Meretskov behåller efter sin utnämning till chef för Röda arméns stora generalstab sin befattning som vice folk-</td></tr>
</table>

352:7

17 aug. 1940

kommissarie för försvaret. Marskalk Budjenny har erhållit avsked från sin befattning som chef för trupperna i Moskvas militärdistrikt och har utnämnts till förste vice folkkommissarie för försvaret. Som vice folkkommissarie för försvaret inträder dessutom marskalk Sjaposjnikov.
(TT fr Moskva)

Försvarsförhandlingar USA - Kanada. Kanadensiske premiärministern Makenzie King meddelar 16/8, att överläggningar pågå mellan Förenta staterna och Kanada om försvaret av det amerikanska halvklotet. (TT fr Reuter)

Förhandlingar USA-Storbritannien. President Roosevelt förebådade 16/8 förhandlingar med Storbritannien om förvärv av sjö- och luftbaser för försvaret av Panamakanalen samt förhandlingar med den kanadensiska regeringen om försvaret av västra halvklotet.
(TT fr Washington)

x

353:1

18 aug. 1940

Polska krigsfångarna.

I Berlin meddelas 17/8: Genom en förordning av rikskansler Hitler ha under de senaste veckorna de polska krigsfångarna frigivits i olika omgångar. Större delen av de förra polska soldaterna ha redan lämnat fånglägren. Omkring 90% av fångarna arbeta som lantarbetare i det tyska jordbruket. (TT fr DNB)

Amerikanska fartyget "American Legion" på resa Petsamo-New York.

Officiellt meddelas 17/8 i Berlin:"Förenta staternas regering har 9/8 genom en verbalnot från den amerikanska ambassaden i Berlin meddelat riksregeringen, att den amerikanska arméns trupptransportfartyg "American Legion" 16/8 skall avgå från den finska hamnen Petsamo till New York för att föra amerikanska och andra undersåtar till Förenta staterna. I verbalnoten meddelas, att fartyget under sin färd både på dagen och natten skall utmärkas och belysas på ett bestämt sätt. Fartyget skall dessutom på sin resa från Petsamo till New York följa en bestämd kurs , som bl.a. går fram mellan ön Rona och Cape Wrath på Storbritanniens nordkust. Den amerikanska regeringen har i sin verbalnot sagt sig vänta, att fartyget icke stoppas eller antastas. Förenta staternas ambassad har dessutom utbett sig löfte om fri lejd. Riksregeringen har svarat Förenta staterna, att det i föreliggande fall icke finns anledning till ett sådant löfte, då det är en självklar sak, att tyska stridskrafter icke anfalla ett neutralt krigsmaktsfartyg. Riksregeringen förklarade sig dock beredd att informationsvis lämna vederbörande tyska organ underrättelse om fartygets avresa

353:2

18 aug. 1940.

från Petsamo och om den planerade kursen. 14/8 har riksregeringen meddelat den amerikanska ambassaden i Berlin, att vederbörande tyska organ efter att ha tagit kännedom om den avsedda kursen hänvisat till att denna fartygets kurs kraftigt berör det militära operationsområdet kring Storbritannien samt att utomordentliga faror äro förknippade med en dylik färd. Därför gavs det enträgna rådet, att "American Legion" skulle återvända på en mindre farlig rutt. Denna varning dryftades också i samtal med den amerikanska ambassaden, varvid särskilt hänvisades till att vattenområdet kring England var fullkomligt späckat med minor. 16/8 meddelade den amerikanska ambassaden i en verbalnot, att "American Legion" samma dag avgår från Petsamo och att fartyget skulle följa den först angivna rutten. Utrikesministeriet konstaterade därpå i en verbalnot till den amerikanska ambassaden 16/8 att fartyget, trots varningar och med full kännedom om farorna, beger sig in i operationsområdet. Riksregeringen måste därför avsäga sig ansvaret, om några som helst nackdelar skulle uppstå för fartyget med anledning härav. Ansvaret måste uteslutande ligga hos Förenta staternas regering. Riksregeringen har i övrigt hänvisat till den

353:3

18 aug. 1940

omständigheten, att det definitiva meddelandet om "American Legions" avresa tillställdes utrikesministeriet först 16/8, ehuru den amerikanska ambassaden tidigare såsom senaste tidpunkt för information om den slutgiltigt avsedda kursen fått sig 15/8 angiven. (TT fr DNB)

Officiell tysk deklaration om blockaden mot Storbritannien.

I Berlin har 17/8 utfärdats följande officiella deklaration: "I England har sedan krigets början i ständigt tilltagande utsträckning kränkt de folkrättsliga reglerna för sjökrigföringen. Det började med att alla livsmedel förklarades för krigskontraband, vilket strider mot mänsklighetens allra enklaste lagar. Härigenom skulle man liksom i världskriget komma åt de tyska kvinnorna och barnen. Härpå följde förklaringen, att alla varor av tyskt ursprung äro kontraband, t.o.m. de varor som voro i neutral ägo och utfördes från Tyskland på neutrala fartyg. Härigenom skulle man komma åt det tyska näringslivet. Sedan kom den folkrättsstridiga beväpningen av engelska handelsfartyg för att använda dem som anfallsvapen mot tyska ubåtar, missbruket av neutrala flaggor o.s.v. Tyskland har svarat härpå: 1) Genom att omflytta sin handel öster ut och betydligt utvidga sin tillförsel av livsmedel och råvaror från de europeiska och asiatiska ekonomiska områdena, genom tryggandet av väldiga mängder råvaror av alla slag i de från dess fiender rensade europeiska länderna till det tyska näringslivets fromma och 2) med att genom den tyska krigsflottans och det tyska flygvapnets försorg sänka 5 milj.brutto-

18 aug. 1940.

registerton av det handelstonnage som står till Englands förfogande. Härtill kommer att ytterligare 1½ milj. ton fartygstonnage gjorts obrukbara genom svåra skador vid flyganfall. Alltså sammanlagt 6½ milj. ton. – II. I den växande insikten om gagnlösheten i sin hittills mot alla folkrättens regler stridande sjökrigföring har England sedan övergått till allt brutalare metoder. Utläggandet av drivminor, det öppna och maskerade insättandet av handelsfartyg för krigshandlingar, maskerandet av fiskebåtar till ubåtsfällor, mr Churchills deklaration i parlamentet 9/5 1940 att i Skagerak på dagen alla tyska handelsfartyg och på natten alla handelsfartyg utan hänsyn till nationaliteten skulle sänkas äro av samma karaktär. Det svåraste slaget har emellertid England tillfogat tredje staters sjöfart genom följande åtgärder: 1) England har rövat Norges, Danmarks, Hollands, Belgiens och Frankrikes handelsfartyg för att åtminstone delvis ersätta de väldiga förlusterna i eget tonnage. Sedan dess tvingar det ägarna till dessa fartyg och deras besättningar att slava för England och 2) England försöker med alla medel att tvinga hela den neutrala sjöfarten under sin kontroll. Sålunda har England fullkomligt rättsstridigt spärrat de mest olika farvatten med minor, såsom nyligen området mellan Grönland och England och vissa områden runt Sydengland, och tvingar den neutrala sjöfarten att gå in i de engelska kontrollhamnarna. Det kvarhåller också godtyckligt fartyg tillhörande nationer som Japan, Sovjetunionen

353:5

18 aug. 1940.

och Sverige, vilka stå fullkomligt utanför det europeiska kriget. Men framför allt försöker England nu att påtvinga hela den neutrala sjöfarten det beryktade navicertsystemet (ett handelskontrollsystem som uppbyggts av engelska spionageorganisationer i de neutrala länderna). Det behandlar fartyg utan navicert som priser. England försöker på detta sätt att utnyttja hela den neutrala handelssjöfarten för sina krigssyften. Vad farvattnen runt England beträffar, äger här över huvud taget icke längre någon normal handelstrafik rum under de alltmer ökade stridshandlingarna från flyg- och sjöstridskrafterna å ömse sidor. Den neutrala sjöfarten får i dag i stället sina vägar och sitt handlingssätt dikterade genom minor, förpostfartyg, flygpatruller, engelska kustbatterier o.s.v., och åter andra neutrala fartyg fara mestadels under tvång konvojerade av engelska sjöstridskrafter. Om någon fri sjöfart i dessa hav kan man därför icke längre tala i dag. Utvecklingen visar i stället, att den neutrala sjöfarten i den utsträckning den i dag över huvud taget fortfarande går på England är underkastad alla krigshandlingarnas faror och att den efter förhållandena direkt eller indirekt av England missbrukas till hjälptjänster. England självt har alltså genom sina mot all folkrätt stridande åtgärder gjort hela sjöområdet runt sina öar till militärt operationsområde, ett tillstånd som måste förbjuda varje verkligt neutralt fartyg att bege sig till dessa hav. En ytterligare varning för de neutrala fartygen och sjömännen torde vara att under det dagligen allt starkare trycket från de tyska (forts.)

353:6

18 aug. 1940

stridskrafterna England åter helt öppet sätter sig över de sista skrankorna för en just krigföring. Sålunda har för några dagar sedan mr Churchill låtit förkunna, att de tyska, under det röda korsets skydd stående obeväpnade räddningsflygbåtarna, vilka rädda tyska eller engelska flygare som äro i sjönöd, nu skola skjutas ned av England. Denna cyniska uppmaning till mord, som är symtomatisk för de nuvarande engelska makthavarnas förtvivlan över det kommande sammanbrottet, har prompt uppfyllts av det engelska flygvapnet. Vid de senaste flygstriderna blevo nämligen två tyska räddningsflygbåtar nedskjutna av engelsmännen under sitt räddningsarbete, som gällde sårade engelska flygare. - III. Tyskland har i månadtal uppmärksamt följt denna utveckling i förhoppningen att de nuvarande engelska makthavarna kanske dock av förnuftsskäl skulle avhållas från att fortsätta vidare på denna kriminella krigförings väg. Denna förhoppning var förgäves. England har tillbakavisat ledarens sista appell. I detta läge har riksregeringen nu beslutat att återgälda lika med lika samt att sätta in sina militära maktmedel med samma hänsynslöshet mot sjöfarten kring England. Den 26/9 1939 förklarade den engelska regeringen genom sin dåvarande premiärminister, mr Chamberlain: Tyskland är en belägrad fästning, och det är absolut legalt och mänskligt att avskära det tyska folket från all livsviktig tillförsel. Detta betyder alltså: De

18 aug. 1940

nuvarande brittiska makthavarna betrakta det som absolut självförståeligt och legalt att - om det ginge efter deras vilja - tyska kvinnor och barn liksom under världskriget utlämnades åt hungersdöden. Ledarens politik, som för det tyska näringslivet öppnat tillförsel av livsmedel från stora delar av världen, samt säkerställandet av stora råvaruförråd genom våra arméers enastående segertåg, har omintetgjort denna engelska beräkning. De nuvarande engelska makthavarna veta detta. Trots detta våga de ännu ej inför det egna folket erkänna, att deras politik fullständigt brutit samman, utan proklamera tvärtom krig till det yttersta. Inför denna självförstörande engelska hållning konstaterar riksregeringen: Den belägrade fästningen är i dag icke längre Tyskland, utan det engelska öriket. Mot den misslyckade engelska hungerblockaden mot tyska kvinnor och barn sätter Tyskland nu den totala blockaden av de brittiska öarna, vilken härmed tillkännages. IV. Tyskland är övertygat om att i och med tillkännagivandet av den totala blockaden av det brittiska öriket ta ytterligare ett avgörande steg mot krigets slut och avlägsnandet av de nuvarande brittiska makthavarna, som bära skulden för kriget. Krigsmaktens överkommando skall i full omfattning utnyttja det gynnsamma strategiska läge som behärskandet av de kontinentala kusterna från Biscaya till Nordkap samt överlägsenheten i vatten- och luftområdet kring England erbjuda de tyska stridskrafterna. Tyskland handlar därvid i hela Europas intresse, ty sedan man i London insett, att Tyskland icke kan uthungras, försöker man nu att utvidga hungerkriget till andra europeiska stater, såsom Norge, Danmark, Holland, Bel-

353:8

18 aug. 1940

gien, Frankrike, Sverige, Spanien och Portugal. T.o.m. fullständigt utomstående länder, såsom Japan, Sovjetunionen o.s.v., försöker man avskära från tillförsel från transoceana länder med den motiveringen, att Tyskland kan profitera av denna tillförsel. Det snabba nedkämpandet av England och därmed avlägsnandet av de nuvarande engelska makthavarna, vilka äro de enda som motsätta sig fred, är därför det första kravet för hela Europa och även för de övriga neutrala staterna. Under det att några länder, såsom Förenta staterna och Argentina, sedan länge förklarat haven kring England som stridsområde och förbjudit sina staters fartyg, flygplan och medborgare att bege sig till dessa farozoner, har en dylik åtgärd hittills icke vidtagits av andra neutrala stater. Tyskland, som upprepade gånger varnat dessa länder för att sända sina fartyg till sjöområdet kring England, har nu ännu en gång i en not uppfordrat dessa staters regeringar att förbjuda sina fartyg att befara den tysk-engelska krigszonen. Det ligger i staternas eget intresse, att denna begäran snarast uppfylles. Riksregeringen måste i varje fall å sin sida konstatera följande: Sjökriget har i full omfattning brutit löst i området kring England. Hela området är späckat med minor. Flygplanen angripa alla fartyg. Varje neutralt fartyg som i framtiden befar detta område utsätter sig därför för faran av förintelse. Riksregeringen tar i fortsättningen utan undan-

18 aug. 1940

tag avstånd från ansvaret för några som helst skador som fartyg av vilket slag det vara må eller personer råka ut för i detta område. Genom att fullständigt hålla sin sjöfart borta från de brittiska öarna bidra de neutrala staterna även från sin sida bäst till att undvika komplikationer och till ett snart avslutande av kriget. Det blir även på detta sätt svårare för mr Churchill och övriga intressenter att konstruera ett nytt "Atheniafall", d.v.s. att låta sänka en tredje stats fartyg genom egna ubåtar och därpå beskylla Tyskland för sänkningen i hopp om att upphetsa den offentliga meningen i denna stat mot Tyskland och driva den in i krig. Tyskland är övertygat om att det genom det slutgiltiga undanröjandet av det nuvarande brittiska piratväldet gör icke blott Europa, utan alla neutrala stater i världen en tjänst av historisk betydelse." (TT fr DNB)

En not med det i den officiella tyska kommunikén angivna innehållet har jämväl tillställts den svenska regeringen. I noten tillkännages att hela sjöområdet omkring Storbritannien blivit operationsområde och att alla fartyg som befara detta utsätta sig för tillintetgörelse ej blott genom minor, utan även genom andra stridsmedel. (DN)

353:10

18 aug. 1940

Storbritannien om tyska blockadförklaringen.

Brittiska informationsministeriet har besvarat den tyska blockaddeklarationen med en förklaring av följande lydelse: "Beskyllningen mot England för att ha kränkt sjökrigets internationella regler är särskilt obefogad från Tysklands sida, eftersom detta land självt kränkt alla dessa regler i sina fruktlösa ansträngningar att genomföra en blockad av de brittiska öarna. Vid dessa ansträngningar sätter Tyskland sedan någon tid in all sin angreppskraft mot neutrala handelsfartyg, av vilka 736.162 ton sänkts sedan krigets början. Detta har emellertid icke avhållit de neutrala fartygen från att söka den trygghet som de brittiska konvojerna bjuda. Det synes därför otroligt, att Tysklands varningsord nu skola få framgång. Man måste alltså söka efter en annan anledning till denna officiella upprepning av hotelser som den tyska propagandan utslungat i flera månaders tid. Man kan endast förmoda, att Tyskland genom att åter tala om blockaden hoppas kunna avvända Storbritanniens uppmärksamhet från de tyska invasionsplanerna eller från åtgärder i annan riktning, som det kanske planerar. Storbritannien är fullt berett för varje eventualitet."

(TT fr Reuter)

Tysk minering kring Storbritannien.

I Berlin meddelas, att det tyska flygvapnet natten till 17/8 i största omfattning utlagt minor i farvattnen kring de brittiska öarna.

(TT fr DNB)

353:11

18 aug. 1940

Brittiska mineringar i Kanalen och Biscaya. Brittiska amiralitetet meddelade 17/8, att vissa områden i Kanalen och Biscayabukten minerats. (TT fr Reuter)

Brittisk ubåt förlorad. Brittiska amiralitetet meddelar 17/8, att ubåten "Orpheus" är starkt försenad och måste antas ha gått förlorad. (TT fr Reuter)

Brittisk översikt av flygförluster. Enligt reviderade uppgifter från brittiska flygministeriet ha tyskarna förlorat 492 plan över och kring Storbritannien under tiden 11/8-16/8, därav 57 som nedskjutits av luftvärnet. Under samma sexdagarsperiod har det brittiska flygvapnet förlorat 115 plan. (TT fr Reuter)

Kriget i Nordafrika. Brittiska amiralitetet meddelar: Överbefälhavaren för Medelhavsflottan rapporterar, att brittiska flottstyrkor under hans befäl, bestående av slagskepp och kryssare, bombarderat Bardia och Capuzzofortet i Libyen. (TT fr Reuter)

Italienskt genombrott i Östafrika. Det italienska överkommandot meddelar 17/8, att den strid som 11/8 inleddes av italienarna i Brittiska Somaliland efter 5 dagar resulterat i att den brittiska försvarslinjen fallit. (TT fr Stefani)

353:12

18 aug. 1940

Tal av republikanske presidentkandidaten Willkie.

Den republikanske presidentkandidaten Wendell Willkie meddelade 17/8 i ett tal i sin hemstad Elwood, att han definitivt antog posten som presidentkandidat. Willkie yttrade bl.a.: "Mina farföräldrar bodde i Tyskland, där de lämnade sitt bidrag till den tyska demokratiska omstörtningen. När denna slog fel flydde de till USA. Judarnas villkor i Europa är den största tragedin i historien. Vi ha i dag svårt att föreställa oss, att det europeiska kriget skulle kunna ingripa i våra levnadsförhållanden, och dock veta vi, att vi icke äro isolerade, att vi leva i samma värld som européerna. Vi skola och kunna icke undgå att påverkas av de väldiga omvälvningarna. Ingen kan garantera fredens vidmakthållande när freden icke är avhängig av en nations vilja, utan av vad ett annat land företar sig. Vi få icke rygga tillbaka för nödvändigheten att bereda våra söner därpå, att de kanske måste försvara Amerika i ett krig. Jag kan icke bedja det amerikanska folket, att skänka mig sitt förtroende, utan att meddela folket, att jag anser allmän värnplikt vara det lämpligaste demokratiska medlet att erhålla det för försvaret nödvändiga, utbildade människomaterialet. Vi böra öppet göra klart för oss, vad våra relationer med Storbritannien innebära. Vi böra medge, att vårt försvar skulle försvagas i hög grad genom förlust av den brittiska flottan, ty denna flotta har sedan åratal

353:13

18 aug. 1940

kontroll över Atlanten och har följaktligen givit oss möjlighet att inrikta all vår uppmärksamhet på Stilla havet. Om den brittiska flottan förlorades kunde det mycket väl hända, att Atlanten komme att behärskas av Tyskland, en makt som är fientlig mot vår livsform. Tyskland skulle i sådant fall få kontrollen över flertalet fartyg och möjligheter att bygga fartyg i Europa. Detta vore en katastrof för oss. Vi skulle kunna utsättas för ett angrepp på Atlanten. Vårt försvar skulle försvagas ända till dess vi kunde bygga en flotta och ett flygvapen som äro tillräckligt starka att försvara våra kuster. Vår utrikeshandel skulle också djupt beröras. Denna handel är vårt välstånd, men om vi måste handla med ett Europa som behärskades av den nuvarande tyska handelspolitiken, skulle vi kanske bli tvungna att ändra våra metoder efter något slags totalitärt mönster. Detta är utsikter som var och en, som hyser varma känslor för demokratin, måste motse med bestörtning. Förenta staternas mål ligga i motsatt riktning. Roosevelt har sagt: 'Vi böra icke ge våldsanhängarnas motståndare tillfälle att utnyttja Förenta staternas materiella resurser, och samtidigt böra vi själva använda dessa resurser, så att vi få en utrustning och beredskap som stå i nivå med våra försvarsuppgifter under vilka omständigheter som helst.' Jag är ense med honom om dessa principer,

353:14

18 aug. 1940

sådana jag uppfattar dem, och jag tolkar dem icke som om de skulle militärt indra oss i de pågående fientligheterna. Såsom amerikansk medborgare är jag glad över att kunna ge en bestämd utfästelse att stödja presidenten i fråga om varje handling han vidtar i enlighet med dessa principer. Jag hoppas att jag klart låtit förstå, att jag för försvaret av Amerika och vår frihet icke skulle tveka att förorda krig, om så blev nödvändigt. Jag vet emellertid vad krig kan åstadkomma för demoraliserande verkan för vårt lands medborgerliga frihet, och jag anser, att det är presidentens första plikt att söka vidmakthålla freden. Men Roosevelt har icke gjort detta. Hans angrepp mot utländska makter ha varit fåfänga och farliga. Han har därmed utsatt sig för risken av ett krig, för vilket vårt land absolut icke är förberett och som landet icke vill veta av. Han har i hemlighet lagt sig i Europas angelägenheter, han har till och med samvetslöst uppmuntrat andra länder att hoppas på mer hjälp än vi kunna ge. Om jag vore president skulle jag icke uttala hotelser mot utländska regeringar, annat än om vårt land hotades av dem och jag vore beredd att skrida till handling." (UP fr Elwood)

Fransk jagare sänkt i april

Det bekräftas 17/8 i London, att franska jagaren "Maille Brèze" på 2.441 ton gick under i april 1940 utanför en brittisk hamn efter en rad explosioner, som satte fartyget i brand. (TT fr Reuter)

x

354:1

19 aug. 1940

__Tal av Ryti.__

Statsminister Ryti förklarade i ett radiotal 18/8, att stabiliseringen av relationerna till Finlands stora östra granne utgör en väsentlig uppgift för den finska återuppbyggnaden. Talaren betonade, att Finland strikt skall hålla sig till det med Sovjetunionen avslutna fredsfördraget. "I enlighet med detta fördrag skola arbetena på anknytningslinjen till Salla, som redan slutförts på den sovjetryska sidan, ofördröjligen fullföljas. Vidare skola förhandlingar föras om upprättande av permanenta sovjetryska och andra utländska konsulat i Petsamo. Behandlingen av frågorna rörande den sovjetryska transitotrafiken till Hangö har ännu icke avslutats, även om Finland i princip givit sitt samtycke. Den första raten av arrendet för Hangöområdet har redan erlagts av Sovjetunionen". Ryti underströk därpå nödvändigheten av att Finland underhåller goda förbindelser även med de andra staterna i Östersjöområdet. Avslutningsvis förklarade han: "Genom krigets inverkan på nerverna hos många som legat vid fronten har kriminaliteten i landet stigit. Det har också kommit till oöverlagda handlingar, som man eljest icke känt till i Finland och som för visso icke förekommit under normala tider. Eftersom alla i dag befinna sig i samma svåra läge, måste man övervinna detta genom gemensamma offer och med förståelse för att upprätthålla Finland som en fri och självständig stat."

(TT fr Helsingfors)

354:2

19 aug. 1940

Förhandlingar Rumänien-Bulgarien. Officiellt meddelas i Bukarest: "I sin önskan att ernå en fredlig lösning av de frågor som kunna söndra Rumänien och dess grannar och i hoppet att i denna del av världen upprätta en ny politisk ordning, grundad på fredlig sammanlevnad och fredligt samarbete mellan alla folk, har Rumänien beslutat inleda överläggningar med Bulgarien. Förhandlingarna öppnas 19/8. (TT fr DNB)

"American Legion"-affären. Förenta staternas regering har i ett officiellt meddelande underrättat tyska regeringen om att den väntar, att transportfartyget "American Legion" på hemvägen till Amerika från Petsamo "icke skall utsättas för obehag genom någon som helst åtgärd från tyska stridskrafters sida." Amerikanska regeringen fasthåller vid sitt beslut att låta fartyget passera mellan ön North Rona och Cape Wrath och förklarar, att den efter ingående allvarligt övervägande kommit till den slutsatsen, att det praktiskt taget icke finns någon annan väg att ta. (TT fr Reuter)

Försvarsråd USA-Kanada. President Roosevelt och kanadensiske premiärministern Mackenzie King avgåvo vid ett möte 18/8 i Ogdensburg N.Y. en gemensam förklaring, vari meddelas, att de äro ense om att de båda länderna omedelbart skola upprätta ett gemensamt permanent försvarsråd. Rådet skall dryfta försvaret av det västra halvklotets norra del. Det skall bestå av 4 à 5 representanter för varje land, huvudsakligen militärer. (TT fr Reuter)

354:3

19 aug. 1940

<u>Japan och Australien.</u> Japanska utrikesministeriet meddelar 18/8, att Japan och Australien skola upprätta diplomatiska representationer i varandras länder.

(TT fr Reuter)

X

354:3

19 aug. 1940

<u>Japan och Australien.</u> Japanska utrikesministeriet meddelar 18/8, att Japan och Australien skola upprätta diplomatiska representationer i varandras länder.

(TT fr Reuter)

x

355:1

20 aug. 1940

Norges fackföreningar.

Från Oslo meddelas 19/8: Det norska fackföreningsväsendet har i stort sett satts ur spel genom överenskommelse mellan norska arbetsgivarföreningen och landsorganisationen i Norge. Det tillkommer numera riksmedlingsmannen och socialdepartementet att bestämma avlöningsförhållanden, och förhandlingarna mellan parterna kan endast få konsulterande karaktär.

(EN fr Oslo)

Rysk spärrzon vid västgränsen.

De sovjetryska myndigheterna ha enligt Warschauer Zeitung upprättat en 10 km bred spärrzon längs den litauiska gränsen mot Tyskland. Trafik inom denna spärrzon får endast försiggå med särskild tillåtelse.

(DN fr Berlin)

Frankrike korporativt.

Från Vichy meddelas 19/8: Vid det senaste franska ministerrådet har en lag om det franska näringslivets provisoriska organisation antagits. Denna lag skall icke blott ge regeringen möjlighet till organisatorisk och strukturell nygestaltning av produktionen, utan även bli utgångspunkten för korporativt uppbyggande. För produktionens främjande skola organisationsutskott tillsättas, vilka skola övervaka tilldelningen av råmaterial och principiellt även leda utarbetandet av fabrikationsprogrammet för de olika företagen. Regeringen har rätt att upplösa arbetsgivar- och arbetstagarorganisationerna, om de motarbeta det franska näringslivets intressen.

(TT fr DNB)

355:2

20 aug. 1940

Britterna utrymma Somaliland.

Officiellt meddelas 19/8 i London,att Brittiska Somaliland framgångsrikt evakuerats. Alla kanoner ha förts ombord på fartygen utom två, som tidigare gått förlorade. En stor del av den övriga krigsmaterielen och provianten har även tagits ombord.

Brittiska krigsministeriet meddelar i en kommunikė 19/8: "De ursprungliga allierade dispositionerna i Somaliland voro grundade på en plan om intimt fransk-brittiskt samarbete. I och med att franska regeringen plötsligt avstod från att delta i de fortsatta fientligheterna,uppstod en ny och allvarlig situation. Över hälften av den styrka som de allierade hade till sitt förfogande neutraliserades. Olika lösningar funnos för oss. Vi kunde sända förstärkningar till Somaliland i tillräckligt antal för att trygga dess säkerhet, men genom ett sådant tillvägagångssätt skulle vi utnyttjat viktiga reserver och på så sätt försvagat reservstyrkorna på andra krigsskådeplatser, som voro viktigare för våra omedelbara insatser i kriget än Somaliland. Denna plan övergavs därför motvilligt. En annan lösning var en omedelbar och motståndslös evakuering. Den innebar, att man skulle överge ett brittiskt territorium utan strid och därigenom förlora ett tillfälle att tillfoga fienden förluster i manskap och materiel. En tredje utväg var att hålla stånd med våra små styrkor och med dessa tillfoga fienden största möjliga förluster, till dess en reträtt blev oundviklig. Denna tredje lösning valdes, och evakueringen av Somaliland har

nu framgångsrikt slutförts. De engelska, rhodesiska, indiska, sydafrikanska och somaliska trupperna, som på intimaste sätt samarbetat med det brittiska flyget och den brittiska flottan, ha fullgjort den uppgift som ålagts dem med anmärkningsvärd skicklighet och tapperhet, då de hade att kämpa mot avsevärt överlägsna styrkor." (TT fr Reuter)

Ny jordbruksminister i USA.

President Roosevelt har utnämnt understatssekreteraren i jordbruksdepartementet, Wickard, till jordbruksminister efter Wallace, som avgått, då han uppställts som demokraternas kandidat till vicepresidentposten. (TT fr DNB)

NF:s arbetsbyrå till Kanada.

Den amerikanske direktören för Internationella arbetsbyrån i Genève, Winant, har tillkännagivit, att byrån tills vidare skall förläggas till universitetet i Montreal. Som motivering angav han, att de allvarligt försvårade förbindelserna med den övriga världen hotade att isolera Genèvebyrån från de icke-europeiska medlemsstaterna. (TT fr DNB)

x

356:1

21 aug. 1940

Finsk förordning mot ryktessmideri. I Finland har utfärdats en lag som förbjuder utspridandet av rykten som äro ägnade att åstadkomma förvirring och oro i landet eller skapa misstro mot dess försvar och regering. (DN fr Helsingfors)

Brittisk ursäkt till Schweiz. Brittiska regeringen har till schweiziska legationen i London framfört sitt beklagande av de brittiska flygplanens kränkningar av schweiziskt luftterritorium och förklarat, att det brittiska flygvapnet beordrats göra allt för att undvika flygning över Schweiz. (TT fr Bern)

Tal av Churchill. I ett tal 20/8 i underhuset jämförde premiärminister Churchill först världskriget med det nu pågående kriget, vilket han förklarade vara en fortsättning av världskriget. "Det krig som nu utkämpas", yttrade talaren, "är en strategins, de tekniska apparaternas, vetenskapens, mekanikens och moralens strid. Förlusterna uppgå endast till en bråkdel av det förra krigets, men följderna för de krigförande ha varit t.o.m. ännu mera dödsbringande. Det finns en annan ännu tydligare skillnad. Det är att hela nationer indras i kriget, icke blott soldaterna utan hela befolkningen. Det finns all orsak tro att denna nya sorts krig passar den brittiska nationens och det brittiska imperiets kynne och resurser väl. Hitler har nu utbrett sig över hela Europa. Vår offensivs fjädrar hålla sakta på

35632

21 aug. 1940

att spännas, och vi böra metodiskt och beslutsamt förbereda oss för 1941 års fälttåg. Vi utföra det vackraste värv som kan tänkas i världen och ha äran av att vara den ende försvararen av friheten i hela Europa. Härav följer icke att all vår energi under de närmaste åren uteslutande kommer att ägnas försvaret av vårt eget land och våra besittningar. Många möjligheter kunna yppa sig för en amfibiemakt. Ett medel att få ett snabbt slut på detta krig är att övertyga fienden om att vi ha vilja och medel icke blott till att fortsätta det i det oändliga, utan även till att utdela kraftiga och oväntade slag. Vägen till segern blir kanhända icke så lång som vi beräkna, men den må bli lång eller kort, svårframkomlig eller jämn, vi ha den fasta avsikten att uppnå vår resas mål." Churchill övergick därefter till frågan om Europas livsmedelsförsörjning och yttrade bl.a.: "Det är vår avsikt att fortsätta den stränga blockaden icke blott av Tyskland utan även av Italien, Frankrike och alla de andra länder som fallit i tyskarnas händer. Jag läser i tidningarna, att Hitler proklamerat sträng blockad mot de brittiska öarna. Jag minns att kejsaren gjorde på samma sätt under världskriget. Vad som skulle kunna ge anledning till allmänt klagomål vore, att vi förlängde hela Europas pina genom att tillåta passage för livsmedelssändningar för att föda tyskarna och stödja deras krigsansträngningar eller genom att till de underkuvade folken släppa fram livsmedel, som de tyska erövrarna säkert skulle tillägna sig.

356:3

21 aug.1940

Många förslag ha gjorts, att man måtte låta livsmedel passera genom blockaden till dessa nationers hjälp. Jag beklagar, att jag är tvungen avslå dessa ansökningar. Tyskarna ha flera gånger förklarat, att de förfoga över stora livsmedelsreserver och kunna föda sina underkuvade folk. I en tysk radioutsändning av 27/6 förklarades, att ehuru Hoover-planen till Frankrikes, Hollands och Belgiens hjälp var berömvärd, hade det tyska folket redan vidtagit nödiga åtgärder. Vi veta, att när de tyska trupperna inträngde i Norge, hade detta land tillräckligt med livsmedel för ett år. Vi veta att Polen, ehuru det icke är något rikt land, i vanliga fall producerar tillräckligt med livsmedel för sitt folk. Dessutom förfogade de andra länder som Hitler infallit i över ansenliga lager, då tyskarna trängde in, och de äro själva mycket stora producenter av livsmedel. Under tiden kunna vi vidta åtgärder - och skola göra detta i förväg - så att livsmedel snabbt kunna nå fram till varje del av de underkuvade områdena som är fullkomligt evakuerad av de tyska trupperna och verkligen återfått sin frihet. Vi skola göra vårt bästa för att uppmuntra skapandet av livsmedelsreserver i hela världen, på det att Europas folk, tyskar och österrikare medtagna, alltid må vara säkra på att nazistmaktens förstöring genast skall ge dem alla mat, frihet och fred. Om vi i början av maj hade

356:4

21 aug. 1940

stått inför dagens läge, skulle endast få ha trott att vi kunde överleva. Ingen skulle ha kunnat tro, att vi kunde känna oss starkare i dag, ja starkare än vi någonsin tidigare varit. Död och ruin ha blivit ringa ting jämförda med skam och nederlag. Det kan hända, att vi måste genomgå än större prövningar. Vi skola möta allt som kan hända oss. Vi äro säkra på oss själva och på vår sak. Detta är huvudsaken. Vi ha stärkt icke blott våra hjärtan utan även vår ö, vi ha åter utrustat och reorganiserat våra arméer i en utsträckning som skulle ha ansetts omöjlig för några månader sedan. Vi ha över Atlanten transporterat en väldig mängd krigsmateriel av alla slag, som utan skador och förluster,lossats i våra hamnar. Hela den brittiska arméen befinner sig i hemlandet. Den består av över 2 milj. man, varav 3/4 i den reguljära arméen. Hela landet är späckat med försvarsanordningar mot en angripare,han må komma från havet eller från luften. Vår flotta är mycket kraftigare än vid krigets början. Jag omtalar detta, emedan folk har rätt att få veta, att det finns grundad anledning att hysa förtroende till vår förmåga att fortsätta kriget ensamma, om så skulle bli nödvändigt i åratal. Imperiet är oövervinneligt. Fienden är mycket talrikare än vi i luften, men vår nya produktion översitiger betydligt hans. Den amerikanska produktionen har nätt och jämt börjat komma. Vi kunna fortsätta striden, så länge det behagar fienden. Ju längre den räcker, desto snabbare nå vi paritet och därefter en överlägsenhet av vilken krigets utgång i stor utsträckning beror. (forts.)

356:5

21 aug. 1940

Bombardemangen mot militära mål i Tyskland komma att fortsättas i ständigt ökad omfattning ända till krigets slut. Under ett år kunna de nå otroliga proportioner, och de utgöra åtminstone en av de säkraste, om än icke de kortaste vägarna till segern. Även om de nazistiska legionerna segrande stode vid Svarta havets stränder eller till och med Kaspiska havets, även om Hitler stode vid Indiens portar, skulle det icke nytta honom något om samtidigt hela den ekonomiska och vetenskapliga apparaten i Tyskland krossats och smulats sönder. En invasion på vår ö i stor skala har för varje vecka blivit en allt svårare operation, sedan vi räddade vår armé i Dunkerque. Våra sjöstridskrafters mycket stora överlägsenhet tillåta oss att mer och mer vända våra blickar och våra styrkor mot Medelhavet och mot den andra fienden, som utan provokation kallt och överlagt på grund av sin traktan och sitt begär efter vinster riktade en dolkstöt mot Frankrikes rygg just i det ögonblick, då det låg i dödsryckningarna, och som nu marscherar mot oss i Afrika. Frankrikes kapitulation försämrade vårt läge i Mellersta Östern. För försvaret av Somali hade vi räknat med betydande franska stridskrafter för att angripa italienarna från Djibouti. Någon tid före krigsutbrottet hade det bestämts, att man icke skulle försvara protektoratet Somali. Då våra föga betydande styrkor angrepos av de italienska trupperna, som tidigare hade stått mot fransmännen vid Djibouti, var en evakuering av praktiskt taget intakta trupper, som kunde utnyttjas

21 aug. 1940

annorstädes, det som borde göras. Utan tvivel äro operationer i betydligt större skala förestående i Mellersta Östern. Talrika personer ha uppmanat mig att lämna en översikt över krigsmålen, men jag anser, att det icke skulle vara klokt, att i detta ögonblick, då striden ännu rasar och kriget kanhända endast är i sin begynnelse, hänge sig åt gissningar angående Europas framtida gestaltning eller den nya säkerhet som måste åstadkommas för att bespara mänskligheten ett tredje världskrig. Jag är säker på att vi icke skola vara ovärdiga segern, om den efter prövningar och försakelser tillfaller oss. För övrigt måste vi hemföra segern. Det finns i varje fall en riktning i vilken vi kunna se klart framför oss. Vi ha att tänka icke blott på oss själva, utan även på en varaktig trygghet för den sak vi kämpa för och för det brittiska imperiets framtid. För några månader sedan nådde vi fram till beslutet, att Förenta staternas och det brittiska imperiets intressen båda krävde, att Förenta staterna erhöllo förmåner i fråga om försvaret till sjöss och i luften av västra halvklotet mot ett angrepp från en nazistisk makt som kunde ha skaffat sig kontroll på längre eller kortare tid över en stor del av västra Europa. Vi beslöto följaktligen spontant att utan uppmaningar eller erbjudanden om motprestationer att informera amerikanska regeringen om att vi gärna beviljade förmåner för Förenta staterna genom att till dem utarrendera sådana platser som passade dem inom våra transatlantiska besittningar för att ge dem större trygghet mot framtida oförutsedda faror. Det är givetvis icke fråga om

21 aug. 1940

något som helst överflyttande av suveräniteten utan om arrendering på 99 år, och vi äro av den uppfattningen, att detta skall tjäna våra och koloniernas intressen samt även Kanadas och Newfoundlands. Utan tvivel innebär detta tillvägagångssätt, att brittiska imperiet och Förenta staterna få en del gemensamma frågor att behandla till ömsesidig fördel. Jag har personligen inga farhågor för framtiden i detta hänseende. Må detta tillvägagångssätt fortsätta! Jag skulle icke kunna hindra det, även om jag ville."
(TT fr Reuter)

Britterna utrymma Somaliland. Italienska högkvarteret meddelar: "Efter att ha brutit det sista motståndet av fiendens arriärgarde besatte våra trupper 20/8 Berbera, huvudstad i Brittiska Somaliland. Innan engelsmännen flydde ombord på fartygen satte de eld på en del av staden." (TT fr Stefani)

Rumänsk olja till Sverige. Avtal har träffats angående import från Rumänien via Tyskland till Sverige av omkr. 5.000 ton mineraloljor i månaden. (DN)

Roosevelt och presidentvalet. Roosevelt avböjde 20/8 en inbjudan från den republikanske presidentkandidaten Willkie att möta upp till offentlig debatt och förklarade sig under rådande läge icke kunna genomföra någon valkampanj.
(TT fr Reuter)

x

357:1

22 aug. 1940

Norges försörjning. Från vederbörligt tyskt håll i Oslo förklaras i anledning av den brittiska blockaden, att tyska riket frånsäger sig varje folkrättsligt ansvar för livsmedelsförsörjningen i Norge. (TT fr Oslo)

Norska kommunistpartiet förbjudet. Från Nordnorge meddelas: Förbud mot kommunistiska partiet i Norge har utfärdats. Alla tryckerier, som tillhört kommunistiska partiet, ha beslagtagits. Förbudet trädde i kraft 16/8. (DN fr Boden)

Trafiken i Frankrike åter spärrad. Från Vichy meddelas 21/8: De tyska myndigheterna i Frankrike ha plötsligt ånyo spärrat hela gränsen mellan det besatta och obesatta Frankrike. (UP fr Vichy)

Franska officerskårens föryngring. Den franske krigsministern, general Weygand, har utfärdat en förordning, enligt vilken 180 av de högsta franska officerarna falla för åldersstrecket och måste lämna tjänsten. Bland de sålunda avskedade officerarna befinna sig följande generaler: Mordacq, Noguès, Condé, Prioux, Blanchard, Colson, Belson, Garchery, Bourret och Touchon. Weygands åtgärd, som gäller fr.o.m. 20/8 stöder sig på ett tidigare beslut om "föryngring" av den franska officerskåren. Genom de nu vidtagna avskedandena lämna så gott som samtliga högre officerare, vilka i kriget mot Tyskland hade höga befälsställningar, tjänsten, och ersättas med yngre män. (UP fr Vichy)

357:2

22 aug. 1940

<u>USA brittisk skyddsmakt i Frankrike.</u>

Som svar på en fråga i underhuset 21/8 angående brittiska regeringens förbindelser med Pétainregeringen förklarade understatssekreterare Butler, att dessa förbindelser ske genom förmedling av den amerikanska regeringen, som åtagit sig att tillvarata de brittiska intressena i det icke-ockuperade och det ockuperade Frankrike. (TT fr Reuter)

<u>Tyska flyget med i handelskriget.</u>

Tyska krigsmaktens kommuniké 21/8 omtalar för första gången, att tyska bombplan med framgång angripit engelska handelsfartyg långt från Irlands nord- och västkuster. (TT fr Berlin)

<u>Storbritanniens frihet.</u>

Brittiske flygministern sir Archibald Sinclair höll 21/8 ett radiotal, vari han bl.a. meddelade, att premiärministern givit honom bemyndigande att uppläsa följande förklaring: "Brittiska regeringen ämnar i alla väsentliga avseenden vidmakthålla ett fritt parlament och en fri press. Alla de exceptionella åtgärder, som inskränka medborgarnas frihet, skola träda ur kraft, då de exceptionella omständigheterna upphört att finnas till. Med seger och fred skola även alla de nya straffbestämmelser försvinna, vilka införts i enlighet med lagen om speciella fullmakter åt regeringen". (TT fr Reuter)

357:3

22 aug. 1940

Italiensk propaganda mot Grekland.

Den officiösa tidningen Giornale d'Italia behandlar i en artikel den albanska befolkningen under grekisk överhöghet och skriver härom: "Albanien, och därmed Italien, har rätt att kräva ett definitivt klargörande av läget i folkrättens och den europeiska ordningens namn. Även på Balkan måste det kroniska inbördeskrigets tillstånd elimineras. Det mellan Italien och Grekland svävande problemet, som måste finna en rättvis lösning, gäller icke blott Ciamurienområdet. Det rör sig om alla de områden i vilka albanerna ha majoritet, d.v.s. även en del av Janinaområdet. I Grekland fortsättes förtrycket och förföljelsen mot den albanska befolkningen, och det ser till och med ut som om denna politik skärpts. Liksom under det förra kriget står Grekland under brittiskt inflytande. Otvivelaktigt måste Albanien och Italien räkna med en grekisk-brittisk offensivplan." (TT fr DNB)

Del av Dobrudsja avträdes till Bulgarien.

Från Bukarest meddelas 21/8: Överenskommelse har i Craiova träffats mellan Bulgarien och Rumänien i Dobrudsjafrågan. De nya gränserna överensstämma med dem som funnos fr.o.m. 1912. Det territorium som av Rumänien skall avträdas till Bulgarien omfattar de båda provinserna Durastor

och Caliacra samt Balsjikområdet. De bulgariska trupperna stå redan vid Dobrudsjas gräns, redo att ockupera territoriet, så snart det slutgiltiga avtalet undertecknats. Ockupationen skall ske på några få timmars tid, och bulgarisk förvaltning skall omedelbart därpå införas för att förhindra störningar. 1912 års demarkationslinje, som den nya gränsen skall följa, utgår från en punkt nära Silistria vid Donau och sträcker sig till en punkt söder om Mangalia vid Svarta havet. Den del av Dobrudsja, som Rumänien avträtt till Bulgarien, har en sammanlagd befolkning på omkr. 280.000 invånare och omfattar 7.695 kvadratkilometer. Inom området finnas 5 städer: Silistra, Balcic, Turtucaia, Dobritsch och Cavarna.
(TT fr Reuter)

Indiens författningsfråga. Allindiska kongressens president, Kalam Azad, meddelade 21/8, att han efter överläggningar med kongressens exekutivutskott sänt ett svar till indiske vicekonungen av innehåll, att dennes deklaration av 8/8 icke erbjuder någon grundval för förhandlingar mellan vicekonungen och kongressen.
(TT fr Reuter)

Trotskij död. Leo Trotskij avled natten till 22/8 av skador, som han tillfogades vid ett attentat 20/8.
(UP fr Mexiko City)

x

358 a1

23 aug. 1940

Tyskt långskjutande artilleri vid Kanalen. I en gemensam kommunikė från brittiska amiralitetet och flygministeriet meddelas: "22/8 utsattes en av våra konvojer i närheten av Pas de Calais för eld från grova kanoner, uppställda på den franska kusten. De krigsfartyg, som eskorterade konvojen, utlade omedelbart en rökridå för att dölja konvojen för fienden. Ehuru några granater föllo ganska nära fartygen, blev intet av fartygen i konvojen eller i eskorten träffat, och ej heller anställdes några skador."

Tyskarna inledde på aftonen 22/8 ett artilleribombardemang mot kusten av sydöstra England. (TT fr Reuter)

Tyska flygförluster. I London meddelas 22/8, att sedan 18/6 sammanlagt 1.002 tyska flygplan nedskjutits under angreppen mot Storbritannien. (TT fr Reuter)

Brittisk ubåt sänkt. Italienska krigsmaktens överkommando meddelar 22/8, att en torpedbåt sänkt en brittisk ubåt i östra Medelhavet. (TT fr DNB)

Rumäniens skörd. Rumänske ekonomiministern förklarade 22/8 i ett radiotal, att den rumänska spannmålsskörden 1940 på grund av översvämningarna blir betydligt mindre än tidigare, och man måste räkna med ett underskott på 1 milj. ton. Endast i fråga om majs och en del andra jordbruksprodukter ger skörden överskott för export, men även i detta fall bli siffrorna lägre än föregående år, bl.a. på grund av förlusten av Bessarabien och Norra Bukovina. (TT fr Reuter)

358:2

23 aug. 1940

Newfoundlands försvar.

Försvarsförhandlingar, som förts mellan representanter för Kanada och Newfoundland, ha resulterat i en allmän överenskommelse i alla punkter. I en förklaring, som offentliggjorts, heter det, att frågan om Newfoundlands försvar behandlats ingående, varvid man särskilt tagit hänsyn till landets läge som den nordamerikanska kontinentens första försvarsutpost. De kanadensiska representanterna framhöllo, att Newfoundlands suveränitet eller oberoende icke satts i fråga. Kanada förklarade sig berett att överta hela ansvaret för Newfoundlands försvar, och de newfoundländska myndigheterna gingo med härpå. (TT fr Reuter)

USA-krediter till amerikanska stater.

Amerikanska representanthuset antog 21/8 ett lagförslag om lån för kommersiella syften till länder på västra halvklotet. Enligt förslaget skall Export & Import Bank få bemyndigande att ställa krediter på sammanlagt 5 miljarder dollar till förfogande för detta ändamål.
(TT fr Reuter)

Tokyo hemkallar diplomater.

Den japanske utrikesministern Matsuoka sände 22/8 telegram till 40 japanska diplomatiska representanter i utlandet och beordrade dem att återvända till Japan. Bland de diplomater som hemkallats märkas ambassadörerna i Vichy, Washington, Ankara och Rio de Janeiro. (TT fr Reuter)

x

359:1

24 aug. 1940

Ny handelsminister i Finland. President Kallio utnämnde vid föredragning 23/8 i statsrådet till handels- och industriminister och medlem av statsrådet direktör Kaaro Toivo Salmio. (TT fr Helsingfors)

Artilleriet vid Kanalen. Brittiska flygministeriets informationsbyrå meddelar 23/8, att brittiska bombplan anfallit de tyska artilleriställningarna vid franska Kanalkusten. (TT fr Reuter)

I Berlin meddelas, att trakten av Calais 22/8 beskjutits med långskjutande brittiskt artilleri. Inga skador anställdes.(TT fr DNB)

Italienska krigsfartyg sänkta. Brittiska flygvapnet meddelar 23/8: Våra plan ha utfört låganfall mot fientliga krigsfartyg till ankars på redden utanför Bomba i Libyen. Fullträffar noterades, och 2 ubåtar, en jagare och ett moderfartyg för ubåtar förstördes. Alla våra plan återvände oskadda. (TT fr Reuter)

Kriget i Nordafrika. Officiellt meddelas 23/8 i Kairo, att italienarna åter besatt vad som återstår av Capuzzofortet efter bombardemanget 17/8. (TT fr Reuter)

359:2

24 aug. 1940

Politisk korruptionsaffär i Argentina.

Från Buenos Aires meddelas: Argentinas president Ortiz har hos kongressen begärt att få nedlägga sitt ämbete. Detta utgör kulmen i en politisk kris, vilken på många sätt påminner om den franska Staviskyaffären. Ett landområde vid El Palomar i närheten av huvudstaden har inköpts av regeringen för arméns räkning till ett uppgivet pris, som visar sig nästan dubbelt mot vad säljaren mottagit. Skillnaden har fördelats bland ett flertal personer i officiell ställning. (Sv.D. fr London)

x

360:1

25 aug. 1940

Norges försörjning.

Norska försörjningsministeriet i Oslo meddelar: "Norges försörjningsbehov kan på de väsentligaste områdena betraktas som fullständigt tryggat. Fetter har Norge för minst 2 år framåt. Potatisskörden lovar ett stort överskott, då arealerna för potatisodling ökats med 20 till 30% jämfört med föregående år. Från brittiskt håll har uppgivits, att stora slaktningar av kreatur skulle ha ägt rum i Norge på grund av foderbrist, men ministeriet förklarar, att under de månader som gått sedan landet besattes ha färre nötkreatur slaktats än under motsvarande månader föregående år. Det hittills företrädesvis från utlandet införda kraftfodret skall från och med nu utdrygas genom tillsättning av potatis och genom utvinning av tångmjöl. Mjölkproduktionen, som gått tillbaka efter landets besättande, är nu sedan länge åter i stigande. Fisket kan få än större betydelse för landets försörjning, då fiskeflottan har tilldelats behövlig mängd drivmedel. Tillsammans med den nya skörden äro landets spannmålsförråd tillräckligt stora för att trygga försörjningen på detta område, åtminstone till nästa skörd."

(TT fr DNB)

Handelskriget.

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar bl.a.: Ubåtsvapnet har under loppet av de senaste 8 dagarna sänkt över 100.000 bruttoregisterton fientligt handelstonnage.

(TT fr DNB)

360:2

25 aug. 1940

Tyskt flyganfall mot Storbritannien.

Brittiska flygministeriet meddelar, att ca. 800 tyska flygplan deltogo i raiderna mot Storbritannien 24/8. (TT fr Reuter)

Kriget i Nordafrika.

Det italienska högkvarteret meddelar 24/8: I Nordafrika har flygplatsen Sidi-el-Barrani 23/8 utsatts för häftigt och långvarigt flygbombardemang, liksom fientliga försvarsställningar i Mersa Matruh-zonen och flottbasen i Alexandria. I Bombabukten har en fientlig formation torpedflygplan träffat en italiensk ubåt med en torped, varpå ubåten sjönk. (TT fr DNB)

Eldsvåda i Aten.

23/8 uppstod eldsvåda i de gamla armémagasinen i Aten. Tyger och täcken till ett värde av 10 milj. drakmer (325.000 svenska kr.) blevo lågornas rov. Orsaken till branden är icke känd, men ett undersökningsutskott har tillsatts. (TT fr DNB)

Rumäniens regering.

Officiellt meddelas i Bukarest 24/8, att vice konseljpresidenten general Mihail utträtt ur rumänska regeringen. Samtidigt har han utnämnts till chef för generalstaben. (TT fr DNB)

360.3

25 aug. 1940

Förhandlingarna Ungern-Rumänien.

De rumänsk-ungerska förhandlingarna i Turnu-Severin återupptogos 24/8. Därvid framlade den ungerska delegationen ett nytt memorandum, innebärande vissa ändringar i de ursprungliga ungerska förslagen. Samtidigt krävde emellertid ungrarna av den rumänska delegationen, att den skulle konkretisera sina förslag, så att en grundval för förhandlingar om territoriella avträdelser skapades. Det rumänska motförslaget förklarades av den ungerska delegationen vara otillräckligt, då det icke innebure någon grundval för förhandlingar. Förhandlingarna avbrötos 24/8. Officiellt förklaras, att det "finns utsikt till att förhandlingarna skola återupptas inom kort". (TT fr DNB)

USA:s vapenexport.

Amerikanska handelsdepartementet meddelar, att exporten av flygplan, flygmotorer och flygplanstillbehör under första halvåret 1940 nära nog uppgått till tredubbla värdet av exporten under samma tid 1939 och till mer än det dubbla gentemot andra halvåret 1939. Totalvärdet av exporten under årets 6 första månader belöper sig till 138.388.000 dollar. Frankrike köpte för över 75 milj. dollar flygplan och Storbritannien för omkring 18 milj. dollar. (TT fr Reuter)

360:4

25 aug. 1940

Amerikansk-kanadensiskt försvarsråd.	De amerikanska medlemmarna av det permanenta amerikansk-kanadensiska försvarsrådet ha utsett New Yorks borgmästare La Guardia till sin ordförande. (TT fr Reuter)
USA och Costa Rica.	Till New York meddelas, att förhandlingar mellan Costa Ricas president och en amerikansk militärkommission lett till fullständig enighet. (TT fr DNB)
USA:s marinflygbas i Stilla havet.	Från Honolulu meddelas: 30 milj. dollar ha blivit beviljade för utbyggande av amerikanska marinflygbaser i Stilla havet. (UP fr Honolulu)
USA-not till Japan.	I Washington meddelas 24/8: Förenta staternas regering tillställde 9/8 Tokyoregeringen en utomordentligt skarp not. I noten heter det, att ytterligare försämringar i förhållandet mellan de två länderna torde bli oundvikliga, om Japan fortsätter den kurs landet slagit in på i förhållandet till Östasien. (UP fr Washington)

x

361:1

26 aug. 1940

<u>Beredskapsåtgärder i Grekland.</u> Grekland har underrättat de utländska regeringarna om att grekiska flottan 25/8 kommer att minera inloppet till Artaviken söder om Korfu. 4 årsklasser ha inkallats till en månads militärtjänstgöring, vilket betyder, att grekiska armén nu är dubbelt så stark som i fredstid, ehuru mobilisering ej påbjudits. (Times fr Aten)

<u>Brittisk jagare sänkt.</u> Tyska krigsmaktens överkommando meddelar 25/8, att en ubåt sänkt en brittisk jagare av Viscount-klassen. (TT fr DNB)

<u>Tyskt flyganfall mot Storbritannien.</u> Brittiska flyg- och säkerhetsdepartementen meddela: "Under natten till 25/8 har ett stort antal fientliga bombplan fällt bomber i flera delar av Storbritannien, däribland Londondistriktet och Wales. I en del av London anställde bomberna eldsvådor, vilka skadade kommersiell egendom. Brandkåren begränsade snabbt elden. I andra trakter förekommo skador på fastigheter. Antalet offer är litet. (TT fr London)

361:2

26 aug. 1940

<u>Korruptions-affären i Argentina.</u> Från Buenos Aires meddelas 25/8: Argentinska nationalförsamlingen har vägrat bifalla statspresidenten Ortiz' demissionsansökan.
(TT fr DNB)

<u>USA får bas på Bermuda.</u> Vid ett urtima sammanträde med Bermudas parlament 25/8 tillkännagavs, att flygbasen Hamilton skall ställas till Förenta staternas disposition.
(TT fr Reuter)

x

362:1

27 aug. 1940

Tal av kung Haakon.

Konung Haakon höll 26/8 ett tal i Londonradion, avsett för norska folket. Han yttrade därvid bl.a.: "Att jag står här i London och talar till norska lyssnare är ett gott bevis på att man icke skall tro på rykten. Jag hörde sålunda i dag, att jag på grund av misshälligheter mellan mig och brittiska regeringen skulle ha lämnat England och avrest till Amerika." Konungen gav en rekapitulation av händelserna efter ockupationen och förklarade, att det var den kritiska situation, vari landet oväntat och plötsligt kommit som nödvändiggjorde, att regeringen måste förlägga verksamheten till en tryggare ort. I fortsättningen hävdade konungen, att han och regeringen gjorde rätt, då de lämnade landet. "Hade vi stannat i Norge, kunde de därvarande makthavarna ha tvungit oss att acceptera allt som de önskade." Konungen uttalade ett varmt tack till var och en av administrationsrådets medlemmar för det osjälviska arbete de påtagit sig, icke minst för att de upprätthållit lugn och ordning under omständigheter då bristande besinning eller hetsighet kunde medföra katastrofala följder icke blott för den enskilde utan även för hela nationen. Till slut uppmanade konungen alla norrmän att undvika allt som icke låter förena sig med den nationella värdigheten. (TT fr London)

362:2

27 aug. 1940

Fransk uppgift om flygförluster.

I en från Vichy utsänd kommuniké framlades en del siffror, som belysa det franska flygets förluster under perioden 10/5-10/6 1940. Sålunda förlorades 589 medlemmar av flygplansbesättningar, d.v.s. 29% av den insatta personalstyrkan. Om man tar med i beräkningen dem som avlidit senare till följd av sina skador, uppgår totalförlusten till 678 personer, därav 280 officerare, av en personalstyrka på mindre än 2.000 man. 306 franska flygplan nedskötos under en månad av det fientliga jaktflyget och luftvärnet, medan 229 flygplan förstördes på marken vid bombbardemang mot våra flygbaser. 982 tyska flygplan förstördes under kriget i Frankrike.

(TT fr Havas)

I Berlin förklaras de franska uppgifterna att Frankrike endast skulle ha förlorat 306 flygmaskiner, medan det skulle lyckats Frankrike att förstöra 982 tyska maskiner helt gripna ur luften, i det att Tysklands förluster äro långt mindre och Frankrikes betydligt större. I en not har franska regeringen i Vichy anmodats att i framtiden icke vidare utsläppa oriktiga uppgifter.

(Sv.D. fr Berlin)

362:3

27 aug. 1940

Tysk not till Storbritannien om sjöräddningsplan.

Tyska utrikesministeriet har ombett schweiziska regeringen att till brittiska regeringen överlämna en not från riksregeringen. I denna konstateras, att tyska sjöräddningsplan i en rad fall utsatts för angrepp av brittiska stridskrafter, vilka utgöra grova kränkningar av folkrätten och icke kunna rättfärdigas med några som helst undantagsbestämmelser eller förbehåll. Det rör sig om 6 noggrant specificerade fall under tiden 6/7-28/7, då tyska sjöräddningsplan angripits eller nedskjutits av engelska plan. Det heter vidare i noten: "De tyska sjöräddningsplanens rättsliga ställning grundar sig på en sakens natur motsvarande tolkning av avtalet 10/10 1907 rörande Genève-överenskommelsens tillämpning på sjökriget, enligt vars artikel 3 lasarettsfartyg tillerkännas principiella okränkbarhet gentemot krigshandlingar. De tyska sjöräddningsplanen äro obeväpnade specialplan, vilkas användning för några som helst militära uppgifter icke kommer i fråga. De tjäna uteslutande till räddning av människoliv utan åtskillnad beträffande nationalitet. Även besättningar på brittiska flygplan ha upprepade gånger räddats av tyska sjöräddningsplan. I enlighet med bestämmelserna i art. 18 av Genève-överenskommelsen för lindrande av sårades och sjukas lott äro de tyska sjöräddningsplanen vitmålade och på alla sidor utmärkta med röda kors-tecknet. Av det ovan-

nämnda framgår, att de tyska sjöräddningsplanen, såväl vad deras utrustning som deras användning beträffar, på allt sätt uppfylla Genève-överenskommelsens föreskrifter. Tyska regeringen konstaterar därför, att de brittiska stridskrafternas uppträdande mot tyska sjöräddningsplan, vilket icke på något vis kan motiveras med militär nödvändighet, icke blott strider mot alla humanitetens principer utan också utgör en krass kränkning av folkrätten... De brittiska stridskrafternas faktiska uppträdande tvinga i stället till antagandet att brittiska regeringen med den brutala behandlingen av tyska sjöräddningsplan och deras besättningar avser att förvägra sjöräddningsplanen varje folkrättsligt skydd över huvud taget och därmed även vill förhindra varje räddningsaktion till hjälp åt flygplansbesättningar i sjönöd. Tyska regeringen skall å sin sida besvara detta med de åtgärder som kunna synas den lämpliga". (TT fr DNB)

Brittisk jagare sänkt.

Brittiska amiralitetet meddelar 26/8, att jagaren "Hostile" blivit sänkt genom en mina. (TT fr London)

Mörkläggning i Budapest.

26/8 ha särskilda försiktighetsmått, bl.a. innebärande mörkläggning, vidtagits i Budapest. (TT fr Stefani)

16215

27 aug. 1940

Mansjukuos gränsfråga.

Officiellt meddelas i Tokyo, att enighet uppnåtts mellan Japans, Mansjukuos, Sovjetunionens och Yttre Mongoliets delegerade, vilka sammanträtt vid mansjuriska gränsen för att fastställa den definitiva gränsdragningen i Nomonhanområdet. (TT fr DNB)

x

363:1

28 aug. 1940

Kung Leopolds kapitulation.

Från Los Angeles meddelas 27/8: Förutvarande amerikanske ambassadören i Bryssel, Cudahy, har i ett radiotal berört krigshändelserna i Belgien och uttalat, att kung Leopold inte haft annat att göra än att kapitulera, sedan han sett det våldsamma trycket mot armén och flyktingarnas elände. Cudahys tal var på förhand godkänt av utrikesministeriet.
(UP fr Los Angeles)

Belgiska guldet i utlandet.

Belgiska nationalbankens guvernör, Janssen, meddelade 27/8, att bankens guldreserver alltjämt befinna sig i utlandet dit de förts på order av den förra regeringen. (TT fr DNB)

Omflyttning inom franska diplomatin.

Franske utrikesministern Baudoin har 27/8 uttalat, att 83 diplomatiska representanter komma att försättas i disponibilitet.
(TT fr Havas)

Gränskränkningar i Schweiz.

Enligt vad den schweiziska arméstaben meddelar kränktes det schweiziska luftterritoriet åter flera gånger natten till 27/8 genom överflygningar. Luftvärnet trädde i verksamhet på flera ställen. I meddelandet heter det, att sättet för överflygningen samt flygplanens kurs tydligt visar, att gränskränkningen var avsiktlig. Regeringen har uppdragit åt förbundspresidenten att för brittiska ministern i Bern framhålla, att Schweiz väntar, att brittiska flygvapnet omedelbart skall noggrant iakttaga den av brittiska regeringen givna ordern att visa aktning för Schweiz' neutralitet. (TT fr DNB)

363:2

28 aug. 1940

Tyskt flyganfall mot Storbritannien.

I London meddelas 27/8: Från mörkrets inbrott 26/8 till daggryningen 27/8 utförde tyskarna sitt hittills största flyganfall mot Storbritannien. De tyska flygplanen gingo till anfall mot kusten längs en sträcka av över 800 km, och deras närvaro inrapporterades från nordöst till sydväst över Midlands- och Londonområdet. (TT fr Reuter)

Tysk uppgift om flygförluster.

I Berlin meddelas: 1/8-26/8 ha sammanlagt 1.055 brittiska flygplan förintats i luftstrider av luftvärn eller på marken och brittiska spärrballonger förstörts. De tyska flygförlusterna under samma tid uppgå till 271 plan. (TT fr DNB)

Stöd åt de Gaulle från Ekvatorialafrika.

Från Fort Lamy i Franska Ekvatorialafrika meddelas, att Tsadterritoriets guvernör Eboué och militärkommendanten i Tsad utfärdat en proklamation i hela befolkningens och truppernas namn och telegraferat dess text till general de Gaulle i London. I proklamationen heter det: "Guvernören och kommendanten äro övertygade om att återställandet av Frankrikes storhet och självständighet kräver, att det franska kolonialimperiet fortsätter striden på Storbritanniens sida. De ha därför beslutat, att Tsadterritoriet och de trupper, som försvara det, skola ansluta sig till general de Gaulles fria franska styrkor samt att territoriet omedelbart skall inleda nära ekonomiskt samarbete med de angränsande brittiska kolonierna

28 aug. 1940

och att en vädjan skall riktas till de andra i samma mån hotade delarna av det franska Afrika att följa Tsadterritoriets exempel". - I en skrivelse till general de Gaulle förklarar premiärminister Churchill: "I enlighet med de olika uttalanden som i brittiska regeringens namn gjorts rörande ekonomisk hjälp till franska kolonialterritorier och med anledning av Tsadterritoriets förklaring om sin anslutning till de allierades sak önskar jag i brittiska regeringens namn försäkra er om: 1) att vi skola göra allt i vår makt för att upprätthålla alla franska kolonialterritoriers ekonomiska stabilitet till dess en oavhängig och konstitutionell myndighet återupprättats på fri fransk mark, detta under förutsättning att ifrågavarande kolonialterritorier hålla fast vid alliansen; 2) att vi så länge vår väg till segern icke hindras därav äro beredda att gynna handeln och understödja förvaltningen i de delar av det stora franska imperiet, som numera äro avskurna från förbindelser med det ofria Frankrike." (TT fr Reuter)

Gränsintermezzo Ungern-Rumänien.

Officiellt meddelas 27/8 i Budapest, att en allvarlig gränsepisod ägt rum vid den ungersk-rumänska gränsen vid Debreczen. Ett rumänskt jaktplan skall ha angripit ett ungerskt bombplan, som blev skadat. (UP fr Budapest)

363:4

28 aug. 1940

Egyptens regering ombildas. Egyptiska premiärministern Hassan Sabry pascha inlämnade 26/8 sin demissionsansökan till konung Faruk. Konungen bad Sabry pascha att bilda den nya regeringen. (TT fr Reuter)

Ingen veteexport från Jugoslavien. Genom en av jugoslaviske handelsministern utfärdad förordning, möjliggöres beslagtagande av allt vete som icke behövs för egen konsumtion. Statssekreteraren i handelsministeriet har meddelat, att det 1940 icke kan bli tal om någon veteexport från Jugoslavien. Tvärtom måste 100.000 ton vete importeras. (TT fr DNB)

USA:s flygvapen. President Roosevelt förklarade 27/8, att regeringen äger 10.015 militärflygplan för arméns och flottans behov och att leveranserna av nya plan uppgå till i genomsnitt 800 maskiner pr månad. (TT fr Reuter)

x

29 aug. 1940.

Spioneri i Norge. Från Oslo meddelas: Högsta tyska krigsrätten i Norge dömde 28/8 tre Bergensbor till döden för spioneri, varjämte en annan Bergensbo dömdes till fem års straffarbete för samma brott. Enligt högsta krigsrättens utslag har offentlighet givits åt denna spioneriaffär, som utspelades under april, maj och juni. De tyska militära myndigheterna kommo strax efter ockupationen av södra Norge underfund med att engelsmännen höllos underrättade om vissa tyska försvarsanordningar och truppkoncentrationer utmed norska västkusten. Man kunde så småningom lokalisera denna verksamhet till Bergen, och det visade sig därvid, att en hemlig radiosändare varje natt sände militära uppgifter till England, där dessa mottogos.
(DN fr Oslo)

Franska flyktingarna. Franske inrikesministern Marquet har meddelat, att 1.600.000 flyktingar 20/7 - 25/8 återförts till sina hem.
(TT fr Havas)

Italienska trupper i Albanien. Från Aten meddelas 28/8, att nya italienska truppkoncentrationer trots dementier från Rom iakttagits nära den albansk-grekiska gränsen. Antalet italienska trupper i den demilitariserade zonen uppskattas till minst 110.000 man. Detta betyder, att hela styrkan i Albanien ej gärna kan vara mindre än 150.000 utan snarare torde överstiga den sistnämnda siffran.
(Sv.D. fr London)

364:2

29 aug. 1940.

Grekiska inkallelser.

Enligt meddelande från Aten 28/8 äro årsklasserna 1939 och 1940 under vapen i Grekland, varjämte ytterligare 4 årsklasser inkallats. (TT fr Reuter)

Konferens hos Hitler i Salzburg.

Från Berlin meddelas: Rikskansler Hitler mottog 28/8 på slottet Berghof i Salzburg de italienska och tyska utrikesministrarna, greve Ciano och hr von Ribbentrop. Mötet mellan de tre statsmännen hade formen av en intern "axelkonferens". Efter dennas slut reste de båda utrikesministrarna till Wien, där överläggningarna med de ungerska och rumänska utrikesministrarna ta sin början 29/8. I överläggningarna komma även Italiens minister i Berlin, greve Alfieri, och Tysklands Romminister, von Mackensen, att delta. (DN fr Berlin)

Gränsintermezzon mellan Ungern och Rumänien.

Enligt vad som officiellt meddelas i Bukarest, fortsätta ungrarna att kränka gränsen till Transsylvanien. De rumänska myndigheterna ha 28/8 utsänt en officiell kommuniké, av vilken framgår, att en ungersk bombmaskin bombarderat den transsylvanska flygplatsen vid Satu Mare, som även utsattes för beskjutning med maskingevär. (UP fr Bukarest)

Ungern har inlagt en kraftig protest med anledning av ett intermezzo, varunder ett ungerskt flygplan nedsköts av ett rumänskt och landade på ungerskt område. (TT fr Reuter)

364:3

29 aug. 1940.

"American Legion" framme i New York.	"American Legion" anlände 28/8 till New York. (DN fr New York)
Argentinas regering avgår.	Argentinska regeringen har 28/8 avgått till följd av de oegentligheter som påstås ha begåtts av krigsministeriet vid inköp av vissa markområden. (TT fr Reuter)
Kina och de japanska planerna på Indokina.	Från Chungking meddelas: Utrikesministern i Chiang Kai-sheks regering har 28/8 förklarat, att Kina icke kommer att finna sig i att japanska trupper marschera in i Franska Indokina, oavsett under vilken förevändning det än sker. Kina anser en sådan inmarsch som ett hot mot Kina, som med tanke på landets försvar kommer att sända trupper över Indokinas gränser för att försvara detta område mot japansk invasion. Utrikesministern förklarade, att kinesiska trupper redan hade sammandragits i närheten av gränsen och att inmarschen i Indokina skall äga rum i samma ögonblick Japan företager en aktion. (UP fr Chungking)
Nyordningen i Japan.	Japanske premiärministern Konoye förklarade 28/8 inför organisationsutskottet för den nya nationella ordningen i Japan, att den nya politiska bildningen icke skulle komma att få formen av ett system med ett

29 aug. 1940.

enda parti. "Ehuru ett dylikt system har kunnat ge lysande resultat i andra länder, är det ännu inte godtagbart i Japan, emedan det strider mot de fundamentala principerna för vår nationella politik, som har en suverän över alla." Han yttrade vidare, att den nya ordningen var nödvändig för att alla nationens krafter skulle kunna koncentreras på en lycklig lösning av konflikten i Kina och för att landet skall kunna vidtaga vederbörliga åtgärder för att möta varje tänkbart läge.

(TT fr Reuter)

<u>Portugals regering rekonstrueras.</u>

Den portugisiska regeringen tillkännagav 28/8, att ministeriet för handel och industri samt jordbruksministeriet upplösts för att ersättas med ett ekonomiministerium, som får två understatssekreterare, en för jordbruk och en för handel och industri. Vidare meddelades, att konseljpresidenten Olivares Salazar, som hittills tillika innehaft posten som finansminister, avgått från denna post, som i stället övertagits av förre handels- och industriministern Costa Leite. Förre jordbruksministern Rafael Duque blir ekonomiminister, och justitieministern Manuel Rodriges har efterträtts av dr Vaz Serra. (TT fr DNB)

x

365:1

30 aug. 1940.

Tyska och brittiska flyganfall.

Från London meddelas: Under natten till 29/8 från skymningen till daggryningen har England upplevt de hittills mest våldsamma nattliga tyska flygangreppen. Tusentals bomber fälldes mot olika platser i landet. Enbart inom Stor-London rapporteras bombnedslag från 19 olika distrikt, varjämte ett stort antal städer och större samhällen på landsbygden utsattes för bombfällning. Enligt de officiella rapporterna skall dödsoffrens antal vara mycket litet, och den materiella skadegörelsen påstås vara förhållandevis begränsad. (UP fr London)

Tyska krigsmaktens överkommando meddelar bl.a.: "Nattetid bombarderades i ökad omfattning hamnanläggningarna i Liverpool, Cardiff, Bristol, Middlesbrough, Chatham och Thameshaven samt rustningsmål i Sheffield, Norwich och Coventry. Brittiska flygplan anföllo under natten 28/8 - 29/8 planmässigt bostadskvarter i rikshuvudstaden. Genom brand- och sprängbomber dödades eller sårades talrika civilpersoner, och på enstaka bostadshus framkallades takstolbränder och skador."
(TT fr DNB)

Ekvatorialafrika till de Gaulle.

I ett radiotal i London 29/8 meddelade general de Gaulle, att utom Tsadterritoriet även Kamerun ställt sig till förfogande för hans representanter 27/8. I Ekvatorialafrikas huvudstad Brazzaville övertog en re-

365:2

30 aug. 1940.

presentant för general de Gaulle 28/8 ledningen av den civila och militära förvaltningen. (TT fr Reuter)

Omflyttningar i franska kolonierna.

Marskalk Pétain har låtit företaga omflyttningar på flera högre poster i kolonierna. I Kamerun har generalguvernör Burnot entledigats och ersatts med general Annet. I Nya Kaledonien har guvernör Pélicier fått avsked, och överbefälhavaren för därvarande trupper, överstelöjtnant Denis, har förordnats att upprätthålla guvernörsposten tills vidare. Guvernör Eboué, som anslutit sig till general de Gaulle, har avsatts från förvaltningen av Tsadterritoriet. Viceamiral Decoux, som nyligen förordnats till generalguvernör ad interim i Indokina, har utnämnts till guvernör på ön Réunion. (TT fr DNB)

Kriget i Nordafrika.

Italienska krigsmaktens överkommando meddelar 29/8: "Våra flygförband ha bombarderat flottbasen Alexandria i Egypten och ha företagit långvariga överflygningar av Suezkanalen - trots dåliga väderleksförhållanden - mellan Port Said och Ismailia, varvid bomber fälldes mot kanalens norra mynning och vid Al Kantara-passagen, där järnvägen mellan Egypten och Palestina går över kanalen." (TT fr Stefani)

365:3

30 aug. 1940.

<u>USA:s försvar.</u>

Från Washington meddelas: Den amerikanska senaten antog 28/8 med 58 röster mot 31 det första förslaget till lag om allmän värnplikt i Förenta staternas historia. Enligt förslaget skola alla män mellan 20 och 31 år samt män över denna ålder som vilja bli amerikanska medborgare göra 1 års värnplikt i fredstid. 3.400.000 man skola inkallas under 5 år. Förenta staterna skulle härigenom med reserverna, bestående av den reguljära reserven och nationalgardet sommaren 1945 ha en armé på omkring 4 milj. man. Lagen berör omkring 12 milj. man. Senaten antog vidare med 69 röster mot 16 en lag om statskontroll av industrien, när detta blir nödvändigt för landets försvar. Senaten har även godkänt anslag på 5.333 milj. dollar för byggande av 200 krigsfartyg och 14.394 flygplan. (TT fr Reuter)

x

366:1

31 aug. 1940.

Ny socialdemokratisk organisation i Finland.

En ny socialdemokratisk organisation har bildats i Helsingfors med namnet Raivaajat - vägröjarna. Dess program uttalar sig bl.a. för nödvändigheten av en övergång till statsstyrt näringsliv och anser, att skapande arbete av alla slag måste få nytt värde. Det heter vidare bl.a.: "Finlands arbetande klass har med intresse följt reformerna i Sovjetunionen, men det är av ytterlig vikt, att vår arbetarrörelse studerar den nationella förnyelse, som åstadkommits av de tyska och italienska folken. Men vi måste alltid lägga vikt vid att den finländska nationen finner sina egna medel att skapa sig en lyckligare framtid. Det är av största vikt för arbetarklassen, att landets oberoende bevaras, och en andlig och materiell beredskap är nödvändig, om vårt folk skall kunna fortleva av egen kraft." (Sv.D. fr Helsingfors)

Skiljedom Rumänien - Ungern avkunnad i Wien.

Officiellt meddelas från Wien: De mellan axelmakternas utrikesministrar, å ena sidan, och Rumäniens och Ungerns befullmäktigade ombud, å den andra, förda överläggningarna avslutades kl. 15 30/8 i Belvederepalatsets gyllene sal genom en av axelmakterna avgiven skildedom. Denna skiljedom fälldes på de ungerska och rumänska regeringarnas önskan, sedan en framgångsrik bilateral reglering mellan de direkt intresserade hade visat sig utsiktslös. Genom skiljedomen erhåller Ungern en territorieökning på omkring 45.000 kvkm, som i huvudsak omfattar norra Siebenbürgens område inklusive

~~(forts.)~~

366:2

31 aug. 1940.

Klausenburg (Cluj) och tre av ungrare bebodda områden. Invånarantalet utgör enl. rumänsk statistik 2.750.000, därav 1,5 milj. rumäner och 1 miljon ungrare. I anslutning till skiljedomen har en notväxling ägt rum mellan axelmakternas utrikesministrar å ena sidan och den rumänska utrikesministern å den andra. I denna notväxling garantera Tyskland och Italien det rumänska statsområdets integritet och okränkbarhet, och den rumänska regeringen antar denna garanti.

Skiljedomen är av följande lydelse: "1) Som slutgiltig gräns mellan Rumänien och Ungern fastställes den på bilagda karta inlagda gränsen. Den exakta gränsdragningen på ort och ställe överlåtes på en rumänsk-ungersk kommission. 2) Det hittillsvarande rumänska område, som härefter tillfaller Ungern, utrymmes av de rumänska trupperna inom en frist av 14 dagar och överlämnas till Ungern i välordnat tillstånd. De olika etapperna i utrymningen och besättandet samt andra problem i samband härmed skola genast bestämmas av en rumänsk-ungersk kommission. Den rumänska och den ungerska regeringen bära ansvaret för att utrymningen och besättandet försiggå i största lugn och ordning. 3) Alla rumänska undersåtar, som i dag äro bosatta i det område som Rumänien skall avträda, erhålla utan vidare ungerskt medborgarskap. De ha rätt att inom en frist av 6 månader optera för rumänskt medborgarskap. De personer som göra bruk av denna optionsrätt måste inom en ytterligare frist på ett år lämna det ungerska statsområdet och skola övertas av Rumänien.

366:3

31 aug. 1940.

De kunna fritt medta sin lösegendom. De kunna vidare likvidera sin fasta egendom, tills de utvandra, och likaledes ta med sig försäljnings - summan fritt. Om likvideringen icke lyckas, skola de erhålla skadestånd av Ungern. Ungern skall behandla alla frågor i samband med de opterandes omflyttning på ett storsint och förekommande sätt. 4) De rumänska undersåtar som tillhöra den ungerska folkenheten och som äro bosatta i det område som 1919 avträddes av Ungern till Rumänien och nu förblir rumänskt erhålla rätt att inom en frist på 6 månader optera för ungerskt medborgarskap. För de personer som använda sig av denna optionsrätt gälla ovanstående under moment 3 fastställda bestämmelser. 5) Den ungerska regeringen åtar sig den högtidliga förpliktelsen att på alla sätt med övriga ungerska undersåtar jämställa de personer som å grundval av denna skiljedom erhålla ungerskt medborgarskap men tillhöra den rumänska folkenheten. Den rumänska regeringen åtar sig högtidligt samma förpliktelse beträffande de rumänska undersåtar ur den ungerska folkenheten som stanna kvar på rumänskt territorium. 6) Regleringen av andra frågor, som uppstå genom suveränitetsväxlingen, skall ske genom direkta förhandlingar mellan den rumänska och den ungerska regeringen. 7) Om vid genomförandet av denna skiljedom svårigheter eller tvivel skulle uppstå, skola den rumänska och den ungerska regeringen omedelbart träffa avtal härom. Om de därvid icke skulle kunna enas i en fråga, skola de underställa riksregeringen och den italienska regeringen denna fråga för slutgiltigt avgörande." (TT fr DNB)

366:4

31 aug. 1940.

Ribbentrop och Ciano om skiljedomen i Wien.

Riksutrikesminister von Ribbentrop och den italienska utrikesministern greve Ciano gjorde, sedan skiljedomen i den ungersk-rumänska tvistefrågan avkunnats, uttalanden för delegationerna i närvaro av representanter för den tyska och utländska pressen. I von Ribbentrops förklaring hette det bl.a.: "Tyskland och Italien, som äro förbundna med Rumänien och Ungern på samma sätt genom vänskapliga relationer, äro icke direkt intresserade i de hittills mellan de båda länderna bestående tvistefrågorna som sådana. De ha därför fullt opartiskt kunnat åta sig den uppgift man bett dem om och ur de stora svårigheter som de komplicerade geografiska och etnografiska förhållandena i det omstridda området innebära kunnat finna en rättvis lösning, som tillvaratar bägge parters intressen. De båda axelmakterna ha därmed på nytt bevisat, att de i motsats till den engelska politiken, som alltsedan början av konflikten mellan axelmakterna och England sökt utbreda kriget även till Donauområdet, äro beredda och i stånd till att i samarbete med makterna i detta område förhindra en utbredning av kriget till denna del av Europa. Efter den sovjetrysk-rumänska överenskommelsen i den bessarabiska frågan och den redan vunna enigheten mellan Rumänien och Bulgarien i fråga om Syddobrudsja har nu med den i dag av axelmakterna avkunnade och av de båda parterna godkända skiljedomen den sista svävande territoriella frågan i Donauområdet funnit sin lösning. Ett slut-

giltigt tillstånd av tillfredsställelse kommer nu att till nytta för alla bli verklighet även i denna del av Europa." Den italienska utrikesministern greve Ciano förklarade bl.a.: "Med dagens skiljedom ha Tyskland och Italien fortsatt sin rätlinjiga och trägna verksamhet för att förhindra, att den konflikt, i vilken de äro inbegripna, utbreder sig till Sydosteuropas länder, dit våra fiender hårdnackat och med alla medel sökt sprida den. Men vi ha även velat förläna freden en fasthet och trygghet, som blott den goda viljan och rättvisan kunna skänka, ideal som Tyskland och Italien framför allt vilja tjäna."

(TT fr DNB)

<u>Tyska minoriteterna i Ungern och Rumänien.</u> – I samband med överläggningarna i Wien har tyska regeringen med de ungerska och rumänska regeringarna träffat överenskommelser om skyddet av de tyska folkgrupperna i dessa länder. – I den tysk-ungerska överenskommelsen heter det bl.a.: "Den ungerska regeringen garanterar medlemmarna av den tyska folkgruppen möjlighet att oinskränkt upprätthålla sin tyska egenart. Den skall se till att medlemmarna av den tyska folkgruppen icke lida några som helst nackdelar på grund av sitt medlemskap i denna folkgrupp eller på grund av sin bekännelse till den nationalsocialistiska världsåskådningen. Medlem av folkgruppen är den som bekänner sig till tyskheten och som av ledningen för Volksbund der

366:6

31 aug. 1940.

Deutschen in Ungarn erkännes såsom tysk. I de förvaltningsområden i vilka den tyska folkgruppen utgör minst 1/3 av hela befolkningen kunna dess medlemmar betjäna sig av tyska språket i officiella handlingar." - För medlemmarna av den tyska folkgruppen inom de hittillsvarande rumänska områden som återförenats med Ungern har följande överenskommelse träffats.: "Ungerska regeringen skall på begäran av de tyskar som bo i dessa områden ge dem möjlighet att överflytta till Tyskland. De personer av tysk stam som vilja använda sig av denna rätt skola framställa begäran härom inom två år från dagen för denna överenskommelse. Båda regeringarna skola under hänsynstagande till de särskilda förhållandena låta leda sig av de principer som lågo till grund för förflyttningen av tyskarna i Sydtyrolen." - I det tysk-rumänska minoritetsavtalet heter det bl.a.: "Den rumänska regeringen åtar sig förpliktelsen att på alla sätt jämställa medlemmarna av den tyska folkgruppen i Rumänien med dem som tillhöra den rumänska folkenheten och trygga den tyska folkgruppens ställning ytterligare för bevarande av dess tyskhet i Karlsbadbesluten s anda." (TT fr DNB)

Tyskar i Bessarabien och Bukovina flyttas. Ett fördrag mellan Tyskland och Sovjetunionen om flyttning till Tyskland av tyskarna i Bessarabien och norra Bukovina har undertecknats 29/8. (DN fr Berlin)

366:7

31 aug. 1940.

Intermezzon vid rysk-rumänska gränsen.

Officiellt meddelas 30/8: "19/8 överlämnade biträdande sovjetryske utrikeskommissarien Dekanosov till den rumänske ministern i Moskva, Gafencu, en protestnot med anledning av de rumänska truppernas provokatoriska uppträdande vid den rysk-rumänska gränsen. I noten framhålles, att Sovjetunionen icke kan tolerera, att de rumänska trupperna vid upprepade tillfällen givit eld mot sovjetryska gränsförband, vilka flera gånger måst besvara elden. 29/8 tillkallade Dekanosov minister Gafencu och överlämnade till honom en ny protestnot mot nya fientliga handlingar, som begåtts vid gränsen av rumänska gränsvakter och trupper samt mot gränskränkningar, som gjorts av rumänska militärplan. I den sovjetryska noten av 29/8 förklaras, att händelserna visserligen ännu ej krävt några offer på sovjetrysk sida, men om offer skulle krävas, kan affären få allvarlig karaktär. Sovjetregeringen anser, att den rumänska regeringen bär hela ansvaret för de eventuella följderna av de rumänska truppernas och militärplanens ovannämnda uppträdande. Under samtalet tillställde Gafencu Dekanosov den rumänska regeringens svar av 26/8 på sovjetregeringens not av 19/8. I sin not bestrider den rumänska regeringen de i den sovjetryska noten uppräknade fallen av rumänsk skottlossning och säger sig ha utfärdat upprepade instruktioner till de rumänska gränsvakterna att på allt sätt undvika intermezzon, som kunna störa det goda grannskapsförhållandet till Sovjet-

366:8

31 aug. 1940.

unionen. Vidare framhöll Gafencu, att fall lära ha inträffat, då eld öppnats mot rumänska gränsvakter och sovjetryska flygplan kränkt gränsen. Dekanosov svarade, att Gafencus meddelanden skola kontrolleras, och underströk nödvändigheten att snarast möjligt tillställa sovjetregeringen ett tillfredsställande svar på den nya sovjetryska protestnoten, ty trots den rumänska regeringens not av 26/8 fortsätta de rumänska trupperna att kränka den sovjetryska gränsen."

(TT fr Tass)

x